

Mesepalota Óvoda Pedagógiai Program

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ	3
1.1 Jogszabályi háttér	3
1.2. Az óvoda környezeti sajátosságai, helyzetkép	4
II. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK	7
2.1. Gyermekképünk	7
2.2. Óvodaképünk	8
2.3. Nevelési programunk alapelvei	9
2.4. Óvodai nevelésünk célja	12
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	12
3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai	12
3.1.1. Az egészséges életmód alakítása	13
3.1.2. Érzelmi és erkölcsi és közösségi nevelés	20
3.1.2.1. Keresztény szellemű nevelés	21
3.1.2.2. A befogadás	23
3.1.3. Az anyanyelvi és értelmi nevelés	28
3.1.3.1. Az anyanyelvi nevelés	28
3.1.3.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés	34
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	37
4.1. Személyi feltételek	37
4.2. Tárgyi feltételek	39
4.3. Az óvodai élet megszervezése	39
4.4. Az óvoda kapcsolatai	44
4.4.1. Család- óvoda	44
4.4.2. Kapcsolatteremtés egyéb intézményekkel	47
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	49
5.1. Játék	49
5.2. Vers, mese	54
5.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	58
5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	62
5.5. Mozgás	67
5.6. Külső világ tevékeny megismerése	74
5.6.1. Matematikai tapasztalatok szerzése	80
5.7. Munka jellegű tevékenységek	82

Mesepalota Óvoda Pedagógiai Program 2015.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	86
VI.A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	89
6.1. A fejlődés nyomon követése:	89
6.2. Iskolaérettség	91
6.2.1. Testi érettség.....	91
6.2.2. Lelki érettség	92
6.2.3. A szociális érettség	93
VII. SPECIÁLIS FELADATAINK	94
7.1. Óvodakezdés előtti szakasz.....	94
7.2. Szociálisan hátrányban lévők differenciált fejlesztése.....	94
7.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.....	96
7.3.1. A beszéd fogyatékos gyermekek integrálása:.....	99
7.3.2. Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek integrálása.....	100
7.3.3. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek integrálása.....	100
7.4. Tehetség gondozás	101
7.5. Migráns gyermekek interkulturális nevelése.....	102
7.6. Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	103
7.6.1. Óvó-védő előírások.....	105
7.7. Ünnepek, hagyományok	106
7.8. Óvodánk szolgáltatásai	107
VIII. Záradék.....	109

Az óvoda adatai:

Az intézményünk neve: Mesepalota Óvoda

Címe: 7621 Pécs József utca 31.

Telefon: 72/225 952

Az óvoda fenntartója: Kolping Nevelési Alapítvány

OM azonosító: 200125

Intézményvezető: Feulené Rajcsik Nóra

I. BEVEZETŐ

„Jól szeressük gyermekeinket, értsük meg világukat, tudjunk játszótársai lenni, tudjunk belehelyezkedni abba a gyönyörű, misztikus világba, amely csak a gyermekek sajátja.”
/Danmillman - Szókratész/

3

1.1 Jogszabályi háttér

Nevelési programunkat a következő jogszabályok alapján készítettük el:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)

Mesepalota Óvoda Pedagógiai Program 2015.

- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet

Programunk, nevelőtestületünk közös, átgondolt, önmagunk által elkészített programja. Kidolgozásánál figyelembe vettük a helyi adottságainkat, a tágabb és szűkebb környezet nyújtotta lehetőségeket, elvárásokat, személyi és tárgyi feltételeinket, eddigi nevelési gyakorlatunkat. Megfogalmazásában ügyeltünk arra, hogy biztosítsuk óvodapedagógusaink pedagógiai nézeteinek, módszertani szabadságának érvényesülését. Nevelőtestületünk felvállalja, hogy programunk szellemében, annak megfelelően, a gyermek nevelése terén a tudásunk szerinti legjobb nevelő és fejlesztő munkát nyújtunk. A programunk következetes alkalmazása eredményeként gyermekeink 6-7 éves korukra alkalmassá válnak az iskolakezdésre.

1.2. Az óvoda környezeti sajátosságai, helyzetkép

Mesepalota Óvodánk a Kolping Nevelési Alapítvány fenntartásában működik. Pécs történelmi belvárosában, családi házas környezetben található, a József u. 31 szám alatt. 2001-ben alapították azzal a céllal, hogy keresztény családok gyermekeinek biztosítsa az óvodai nevelést. Olyan családoknak, akik az óvodaválasztásban fontosnak tartják a keresztény értékrendet, a családi légkört, az egyéni bánásmód és differenciálás fokozott érvényesülését.

Óvodánkat jellemzően a nagycsaládosok választották, nem volt ritka a négy gyermekes család sem, a legjellemzőbb gyermekszám a családokban legalább 3 volt. Nagyon ritkán elvétve volt olyan kisgyermekünk, aki elvált család gyermeke volt. Mára ez a helyzet megváltozott. Családjaink elsősorban a családi légkör, az egyéni sajátosságoknak megfelelő bánásmód miatt hozzák hozzánk a gyermekeket.

Óvodánk **alapítványi fenntartású**, az alapítványi díj befizetésével a szülők is hozzájárulnak az óvoda fenntartásához. Mivel ez egy „fizetős óvoda” elsősorban olyan családok választanak minket, akik megengedhetik maguknak ezt a

többletkiadást. A fenntartói cél az, hogy a bérből és fizetésből élő családok számára is elérhető legyen óvodai nevelésünk, ezért az alapítványi díjat úgy határozza meg, hogy a Pécsen szokásos díj alig egyharmadát fizetik a családok. Mivel a családok anyagilag is hozzájárulnak az óvoda fenntartásához, **fokozott elvárásokat** támasztanak az óvodapedagógusokkal, dajkákkal szemben.

A Mesepalota egy vegyes csoporttal működik, három óvodapedagógus és két dajka alkalmazásával. A gyermekeket két és fél éves koruktól fogadjuk, és egészen iskolába menetelig maradhatnak a Mesepalotában. Óvodánkban közel 150 négyzetméteren különböző funkcióval ellátott helységek szolgálják a gyerekek változatos napirendjét. A világos, tágas egymásba nyíló terek, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően berendezett csoportszobák, a közvetlen kertkapcsolat mind az otthonosság érzetét erősítik.

Óvodánkban a **keresztény szellemű nevelés**, a keresztény értékrend áthatja a mindennapokat, és indirekt módon jut el a gyermekekhez. Leginkább a családokkal való kapcsolatunkban, egyéni bánásmódban, konfliktuskezelésben nyilvánul meg. Ünnepeink, hagyományaink is ebben az értékrendben gyökereznek.

Az óvodai élet foglalkozásain túl, (anyanyelvi, irodalmi nevelés, mese, vers; mozgás- testnevelés foglalkozás; ének-zene, énekes játék, gyermektánc; környezet megismerésére nevelés, matematikai tapasztalatok szerzése mellett) ezeket a tevékenységterületeket kiegészítve több lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára. Ezek nem jelentenek külön foglalkozásokat, hanem a tevékenységterületek tartalmát gazdagítjuk különböző módszerekkel és eszközökkel, lehetőséget biztosítva a tehetséggondozásra. Művészetterápia, Veronika zeneterápia, zeneovi, valamint differenciált mozgásfejlesztés és a gyermekjoga adják azt a többletet, amit nagyra értékelnek gyermekink és a szüleik is. Ezek a szolgáltatások programba illesztettek valósulnak meg, így nem terheli külön költség a szülőket. Tudatosan ügyelünk arra, hogy ne engedjük annak a szülői nyomásnak, hogy a gyermekek értelmi fejlesztésének igénye a szabad, összefüggő játékidő rovására menjen, és olyan tartalmakban nyilvánuljon meg, ami az életkori sajátosságoktól idegen.

A szülőkkal való együttműködés nevelésünk fontos pillére. Óvodánk jellegzetessége a **családias hangulat**, a mindenki mindenkit ismer megnyugtató biztonsága, a családok bevonása az óvodai életbe. A családokkal való kapcsolatunkat a közvetlenség, nyitottság, elfogadás jellemzi. Számtalan közös ünnepünk, programunk van, amin szívesen vesznek részt a családjaink. Törekszünk olyan alkalmak teremtésére, amikor a családok is betekintést nyerhetnek, bekapcsolódhatnak óvodánk életébe.

Mesepalota Óvoda Pedagógiai Program 2015.

Nevelőtestületünk sokéves szakmai tapasztalattal, szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Gyermekeink jó szociális háttérrel érkeznek, de az évek során nőtt a magatartási nehézséggel, részképeség zavarral küzdő valamint sajátos nevelési igényű gyermekek száma. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de munkánkat, közszolgálatunkat a szakmaiság és a gyerekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg

Óvodánk tárgyi feltételei folyamatosan javulnak. A rendelkezésünkre álló forrásokból folyamatosan szépítjük, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő, esztétikus, természetes anyagokban gazdag környezet kialakításra törekszünk. Rendelkezünk mindazokkal a helyiségekkel, berendezési tárgyakkal, a felnőttek munkavégzéséhez szükséges munkakörnyezettel, eszközökkel, a nevelőmunkát segítő játékokkal és egyéb eszközökkel, melyek az óvoda zavartalan és igényes működtetéséhez szükségesek. Csoportszobáink esztétikusak, modern bútorokkal berendezettek, az egyéni és csoportos fejlesztéshez szükséges eszközökkel rendelkezünk. Külön tornaszobánk nincs, de az egyik csoportszobát átszervezésével pár perc alatt alkalmassá tudjuk tenni a tornára. Mozgásfejlesztő játékokkal, tornaeszközökkel jól felszerelt az óvodánk, biztosított gyermekeink változatos mozgásfejlesztése. Udvarunk részben füves, részben gumilap burkolatú. Homokozó, természetes alapanyagú mozgásfejlesztő játékok, eszközök (kerékpár, roller, labda) állnak a gyerekek rendelkezésére. Szabványos játszóterünk elkészült, mászóvár, forgó és új homokozó telepítésére került sor.

II. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

Mottónk:

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon,
még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”

(Példabeszédek, 22. 6.)

2.1. Gyermekképünk

7

Olyan gyermekek nevelésére törekszünk, akik:

- Kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint játszhatnak, mozoghatnak térben és időben.
- Derűsek, tevékenyek, érdeklődők, aktívak, jól érzik magukat a gyermekközösségben.
- Testileg, lelkileg egészségesek, kiegyensúlyozottak.
- Tisztelik szüleiket, az óvodapedagógusokat, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk.
- Változatos, színes élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, a segítők, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, az őket körülvevő világról, környezetről, a természet csodáiról.
- Játszva tanulnak egymástól, a felnőttektől.
- Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészi tevékenységeket.
- Környezetükben jól tájékozódóak, önmagukat értékelni tudják, másokat elfogadják, alkalmazkodóak.
- Tudnak örülni, felfedezni, rácsodálkozni az őket körülvevő világra, érdeklődők, sok tapasztalattal rendelkeznek.
- Érzelmileg gazdagok, kiegyensúlyozottak, önállóak, magabiztosak, amely megfelelő alapul szolgál testi, értelmi, szocializációs fejlődésükhöz.
- Eljutnak saját képességeik legmagasabb szintjére.
- Viselkedéskultúrájuk, magatartásuk koruknak megfelelően fejlett.
- Szeretik, védik a természetet, környezettudatos magatartással rendelkeznek.
- Harmonikus gyermekközösséget alkotnak a közös élmények eredményeként.

2.2. Óvodaképünk

Óvodai közösségünkben a kisgyermeket és a szülőt **szerelem** és béke köré veszi körül. Az óvoda légkörén keresztül tapasztalja meg a gyermek a keresztény értékrendet. Szeretetteljes légkörünkben fontos érték az **egyénre irányuló figyelem, megértés, alkalmazkodás, és tisztelet**. Olyan környezetben, ahol érzi a gyermek, hogy szeretik, elfogadják, figyelnek rá, számon tartják, megtapasztalja, hogy szeretetközösségben lenni jó, megérzi, a **szeretve nevelés** örömét.

A pontos egyértelmű követelmények, az **együttélés szabályainak betartása, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működése** biztosítják arra, hogy a gyermek megtalálja a helyét a csoporton belül.

Óvodánk a köznevelési rendszer **szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője**, a gyermek 2.5-3. életévétől az iskolába lépésig. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének feltételeit. Közben óvodánk ellátja funkcióit a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőtestületünk a **magyar óvodapedagógia hagyományait és a reformpedagógiai törekvéseit** ötvözi a helyi igényeknek is megfelelő nevelési rendszerbe.

Óvodai életünket olyan nyitott és rugalmas rendszerben szervezzük, mely biztosítja a gyermekek **egyéni szükségleteinek, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez igazodó gondozást és nevelést**.

Hisszük, hogy a **játék és a mozgás a legfontosabb tevékenység** a gyermekek életében. A legfőbb élményforrás, a személyiségfejlesztés, a készség- és képességfejlesztés színtere.

A gyermekközpontúság megvalósulását, a gyermeknek való megfelelésben, a gyermekként való élés lehetőségének és a folyamatos **önfelelt szabad játék** feltételrendszerének a biztosításában látjuk.

Biztosítjuk a gyermeki **aktivitás, kíváncsiság** ébrentartását és kielégítését, a kreativitás előtérbe helyezésével. Hozzásegítjük a gyermekeket az ismertek **tapasztalati úton** történő megszerzéséhez játékon, művészeteken és tevékenységeken keresztül a gyermeki élményekre, érdeklődésükre és előzetes tudásukra építve.

Anyanyelvi nevelésünk áthatja az óvodai nevelésünk minden területét. Hangsúlyt fektetünk az **egészséges életvitelre való nevelésre, az egészségvédő magatartás, az önismeret, az egészséges önértékelés** válják igényükké.

Segítjük a **környezettudatos magatartás** kialakulását.

Fontosnak tartjuk a családdal való **együtműködés** segítségét, erősítését, az együttnevelést.

Óvodapedagógusaink magatartásában a **keresztény értékeken** alapuló elfogadás és a tolerancia dominál, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítése érvényesül. A gyermek leljen társra az óvodapedagógusban, az óvoda dolgozóiban. A gyermekeknek segítünk eligazodni a környezetükben, sokféle tevékenység biztosításával tevékenykedni, együttműködni, kulturált magatartásformákat elsajátítani. Válgják a gyermek igényévé a csoporttal való együttműködés, mint egyén találja meg helyét a közösségben.

Biztosítjuk az interkulturális integráció megvalósulását, az emberi jogok és szabadságok védelmét. Mindezt jól szervezett tevékenységgel, nevelői segítséggel, a mindennapi élet feltételeivel és eszközeivel.

2.3. Nevelési programunk alapelvei

A nevelésünk alapja a bibliai emberszemlélet, Istentől kért bölcsesség, krisztusi szeretet és szolgálat-, megfogalmazzuk az alábbi alapelveket:

- **A gyermekközpontúság elve:** A gyermek elfogadása, szeretete, megbecsülése, személyiségének, jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása. A gyermek érdekeinek a figyelembe vételével, inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása.
- **A testi és lelki biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtésének elve:** Ennek érdekében fontosnak tartjuk, hogy: óvodai környezetünk vonzó, esztétikus, gondozott legyen, a gyerekek életrendje családias, derűs biztonságérzetet adó legyen, a napirend rugalmasan igazodjon a gyerekek változó szükségleteihez, a nevelők egyéniségük színeivel, hiteles kommunikációval, elfogadó magatartással képviseljék az óvoda értékeit.
- **Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételének elve:** A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése, a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. Nevelésünk segítse elő a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Pedagógiai módszereinket és eszközeinket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk.
- **A játékosság elve:** A gyermek személyiségéhez, a legfőbb tevékenységén a - játékon - keresztül kívánunk eljutni, hogy átadjuk neki mindazt a személyiségformáló műveltségtartalmat, amely az

- egészséges fejlődéséhez szükséges. Nyugodt, családias, biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeki szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk, az **összefüggő játékidő védelmével**.
- **Bizalom elve:** Hiszünk a gyermekek fejleszthetőségében, bízunk a pozitív irányú változásban.
- **A családdal való együttműködés, együttnevelés elve:** Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család
- **Az esélyegyenlőség elve:** A különbözőség elfogadása, az esélyegyenlőség megteremtése, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása. Óvodánkba különböző szociális és kulturális helyzetű családok gyermekei járnak, minden gyermeknek legyen lehetősége tehetségének megfelelő tevékenységre.
- **A pedagógus irányító szerepe** a pedagógiai légkör kialakításában, a gyermekek, a szellemi, lelki, testi teljesítményeinek kibontakoztatásában, tevékenységeinek szervezésében, személyiségük fejlesztésében jelentkezik.
- **A tapasztalatszerzés elve:** Lehetőség teremtése a gyermekek számára a saját tapasztalatok megszerzésére, megértésére, általánosítására.
- **A gyermeki tevékenységre épülő tanulás elve:** Belső motiváltság, tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása, az önálló felismerés jóleső érzése és hajtóereje.
- **Párhuzamos foglalkoztatás elve:** A gyermekek számára az egy időben végezhető különböző tevékenységek biztosítása.
- **A következetesség elve:** Alapelveiben, módszereiben ingadozás nélküli, igényes, határozott elvárások támasztása gyermekeinkkel szemben annak a lehetőségnek nyújtásával, hogy biztosított legyen a gyermekek önállóságának, kezdeményezőképességének, kreativitásának kibontakoztatása.
- **A motiváció elve:** A gyermekek személyisége tevékenységekben formálódik, fejlődik, melynek feltételei: a tényleges cselekedtetés, gyakoroltatás, a gyermeki aktivitás kedvező körülményeinek megteremtése (légkör, hangulat, tárgyi és személyi feltételek), konkrét feladatok, helyzetek teremtése, amelyek erkölcsi tulajdonságaik, szokásaik, készségeik ki-fejlődését segítik.
- **Az önazonosság biztosításának elve:** A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek számára biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét. (jelenleg nincs migráns gyermekünk).

- **Közvetett segítség elve:** Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- **A szakmai önállóság elve:** Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának biztosítása a törvényi keretek között.
- **A felfedezés alapelve:** A gyermek számára élményt jelent a személyes énjének felfedezése és a világ apró csodáinak birtokba vétele. A világra rácsodálkozó kicsi mindent a meglepetés erejével él át, így sajátítja el az érzelmek széles skáláját.
- **Az önkifejezés alapelve:** A gyermek átéli, hogy egyéni megnyilvánulásait bizalom és elfogadás övezi. „Az én vagyok” az „én magam csinálom” megfogalmazására cselekvésben kerül sor. Az óvodáskor az „én” fejlődésének legfontosabb időszaka. „Én”-jének értékei megbecsült útravalóul szolgálnak későbbi életében.
- **Környezettudatosság elve:** Programunk a környezeti nevelés komplex feladatrendszerében valósítja meg a gyermeki személyiség fejlesztését, amely magában foglalja a környező világ tevékeny megismerését, az életmódot, a gondolkodást, a viselkedés módot, a környezet védelmét és fejlesztését, okos, mértéktartó felhasználását a mi sajátos környezeti viszonyaink között.
- **Az életszerűség elve:** A természeti és társadalmi környezet megismerése, ahogy az életben tapasztalható, ahogyan a gyermekek által birtokba vehető. Sokoldalú érzékeléssel, funkcionális látásmóddal, az érzelmek kifejezésével „**az élet által, életre nevelünk**”. Nevelésünk forrása és gyakorlótere a gyermek környezete a maga teljességével és természetességével, a változások dinamizmusával.
- **Az élményszerűség elve:** A kisgyermek kíváncsi, meg akarja ismerni a világot. Érezni, érteni akarja, ami körülötte történik. Rácsodálkozik mindenre, gyakran a meglepetés erejével. A gyermekben sokáig nyomot hagy az az esemény, tapasztalat, amit érzelmileg átélt, (kirándulás, szüret, ünnep, stb.): ezt játssza el, rajzolja le, erre emlékezik.
- **A cselekvés elve:** A gyerek próbálgatja mire képes, ha van rá módja. A próbára tett tudással - kísérletezgetve, tapogatózva - a gyerek tapasztalatot szerez arról, hogy az ő kicsi erejére is szükség van, ő is tehet azért, hogy kellemes környezetben éljen.
- **A szabad kifejezés elve:** A kisgyermeknek is meg kell adnunk azt a lehetőséget, hogy egyéni élményeit szabadon kinyilvánítsa (játékban, beszédben, rajzban, mozgásban). Az, amit a gyermek a környező világról magában hordoz, tud, érez, alapja lesz a későbbi tudásnak. A szabadság nemcsak a gyermek lételeme, hanem a vele foglalkozó

- pedagógusé is. A gyermek átalakul, kiteljesedik, a pedagógus pedig megújul és elindul a szakmai minőség útján. A szabadság ésszerű törvényszerűségek betartása mellett, érvényesíthető mindegyik fél számára. Elemei: tolerancia, felelősség, rend, harmónia.
- **A konstruktív együttműködés elve:** A gyermek elsődlegesen játékában tagolja a külvilágból és a saját belső világából származó benyomásait. A játékban résztvevők, az együttléttől az együttműködésig vezető úton tanulják meg egymást megismerni, tanulnak egymáshoz alkalmazkodni, a játékban kitűzött célért feladatokat vállalni, és felelősséget érezni.

2.4. Óvodai nevelésünk célja

- Az óvodás korú gyermekek személyiségének sokoldalú komplex fejlesztése, egyéniségük kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával.
- A családi nevelést kiegészítve biztosítani minden gyermek számára, hogy testi, szociális, anyanyelvi és értelmi érettség következtében az óvodás kor végére belép a lassú átmenet folyamatába, aminek eredményeképp az iskolában iskolaéretté válik.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával az esélyegyenlőség biztosítása.
- A migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése.
- Speciális célunk: segítsük a zökkenőmentes átmenetet az óvoda világából az iskolai életbe, enyhítsük az eltérő ütemben fejlődő gyermekek tanulási problémáit, erősítsük önértékelési képességeiket, fejlesszük személyiségüket.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása,
- Az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- Az anyanyelvi-, **értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

3.1.1. Az egészséges életmód alakítása

„...a testetek, amit Istentől kaptatok, a bennetek lévő Szentlélek temploma...”
(Pál levele a Korinthusiakhoz 6, 19)

Isten minden létezőnek Istene és mindenkor gondja van teremtményeire. Az egészséges életvitel igényének kialakítása a fizikai állapot védelme, edzése az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, mert segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését. Ezek mellett hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit. A gyermekek fejlődését, vele született adottságok, a biológiai érés sajátosságai s a környezet hatásai határozzák meg. A testi, lelki fejlődést a szeretetteljes, biztonságot nyújtó család és az óvodai környezet nagyban befolyásolja.

13

Célunk

A gyermekek életkorának megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges testi, lelki fejlődés biztosítása. Az egészség gondozásához szükséges készségek, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A környezetvédelemmel, a biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.
- Szükség esetén szakemberek bevonásával speciális gondozás, prevenció - korrekció a testi nevelési feladatok ellátásában.
- Egészséges, gondozott esztétikus környezet kialakítása.
- Életviteli, életmódbeli, higiéniai, kulturális szokások kialakítása,.
- Életmódformálás a családokkal együtt.

Mesepalota Óvoda 7621 Pécs József utca 31.

Tel: 72/225-952

www.mesepalota.eu

kolpingmesepalotaovoda@gmail.com

OM: 200125

A fejlesztés tartalma

- Az óvodapedagógus szervezze úgy a csoportja életét, hogy **folyamatos, rugalmas időkeretben, az egyéni szükségletek** figyelembe vételével tevékenykedhessenek a gyermekek **egészséges, biztonságos környezetben** (rendszeres fertőtlenítés, portalanítás, allergén anyagok kiszűrése), **balesetvédelmi szabályok betartásával sokoldalú mozgáslehetőséget biztosítva.**
- A **helyes életritmust** fokozatosan az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családokkal együttműködve alakítjuk ki. Ezt megteremtjük a folyamatossággal, amelyet a **napirend rugalmassága és kötetlensége** jellemez. A folyamatos játéktevékenységben azonos időpontban, és intervallumban ismétlődnek: az étkezések, a mozgás, a levegőzés, a pihenés. A gyermek csoporton belüli jó közérzetének érdekében az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek testi szükségleteinek igényét.

A gondozás alapja az óvodapedagógus, dajka és a kisgyermek közötti meghitt viszony, természetes testközelség. A gyermekek gondozása közben alakítson ki olyan **szokás- és szabályrendszert**, ami optimálisan védi egészségüket, megelőzi a betegségek kialakulását. A gyermekek **fokozatosan** válnak képessé szükségleteik önálló kielégítésére, az önkiszolgálás eltérő fejlettségi szinten állhat. Az önálló étkezés, testápolás, öltözködés szervezettségét az óvodába lépéstől biztosítja az óvodapedagógus. Azért, hogy a gyermekek megismerjék a szokásokat, az önkiszolgálás bizonyos fázisait, a befogadásnál az óvodapedagógus - dajka minden gyermekkel együtt végzi a teendőket.

Az öltözködésnél az **önállóságra nevelés fokozatosságát** szem előtt tartva, az óvodapedagógus, dajka segítse elő a fűzés, kötés, gombolás és cipzárhúzás gyakorlását és tanulását. Réteges öltözködés az időjárás figyelembe vételével, a családdal együttműködve. Váltóruha, váltócipő bekérése / papucs, mamusz nem./ Az öltözködés a test védelmét szolgálja, a gyermek önállóságát, ízlésvilágát alapozza. A gyermek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához, az időjárás változásaihoz igazodó kényelmes, könnyen le és felvehető, réteges legyen.

A táplálkozás a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele, Az óvodapedagógus **ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait**. Az eddig ismeretlen ételféleségeket ismertesse meg a gyermekekkel, majd **nagy**

tapintattal szoktassa őket a kívánt táplálkozási követelményekhez. Igényessége terjedjen ki az **esztétikus terítésre**. A gyermekek ismerjék meg és sajátítsák el a kulturált étkezés szokásait. Lehetőség szerint tanulják meg az evőeszközök helyes használatát. Válgjon természetessé az étkezés előtti és utáni hálaadó imádság. A táplálkozás óvodai feltételeit **önkiszolgálással és naposi tevékenységekkel** valósítjuk meg. Hangsúlyt fektetünk az **egészséges táplálkozásra** (étrend összeállítása, zöldség- és gyümölcsnapok). Az étkezéseknél figyelembe vesszük a gyermekek egyéni tempóját.

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Törekednünk kell a **családi és óvodai gondozás, szokások összehangolására**, a gyermekkel való bensőséges kapcsolat kialakítására, hogy az óvónői modell személyes értékűvé váljék.

Megteremtjük a hajápoláshoz, fogmosáshoz, a WC használatához a feltételeket úgy, hogy a gyermekek **fokozatosan, önállóan és kellő intimítással** végezhesék ezeket a tevékenységeket.

A napközben megbetegedett gyermeket az óvodapedagógus elkülönítve gondozza, amíg a szülei az értesítés alapján meg nem érkeznek. Ezek a gyermekek fokozottabb gondozást, türelmet és figyelmet igényelnek.

A **személyes higiénia betartása** - külön törölköző, pohár, fésű, ágynemű, ruha stb. használata elengedhetetlen. A testápolás szolgálja a gyerek **tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását**.

Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek elsajátítását a felnőtt - gyerek közötti **bensőséges kapcsolat** segíti. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására.(pl. környezet tisztántartása, fertőtlenítése.), a gyermekek egészségének védelmére.

A gyermekek **testi épségének védelme és a baleset-megelőzés** érdekében szükséges a személyi és tárgyi feltételek biztosítása, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzése, karbantartása.

A **mozgás** nemcsak a gyermek szervezetére, hanem az egész személyiségének fejlődésére pozitív hatással van, ami nem korlátozódik a foglalkozásokra, hanem az **egész napi tevékenységéhez szervesen illeszkedik**.

Fejleszti az általános testi képességeket, a téri tájékozódást, a testséma kialakulását elősegíti, a koordinált mozgást, valamint a prevenciónak is eszköze. **Szabad és kötött mozgáslehetőséget** biztosítunk a gyerekek számára, mely elősegíti az összerendezett mozgás, a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását.

Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi

képességek fejlődését segítjük. Ezekhez biztosítjuk az optimális környezetet.

(játéktér, tornaszoba, eszközök, udvar, stb.) a jól összeállított napirend segítségével.

A mindennapos szabad mozgás során - teremben és udvaron egyaránt - **egyéniileg gyakorolhatják a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket.** E mellett fontos a mindennapos frissítő testnevelés, a **finommotorikát fejlesztő játékok, a testtartást javító és egyéb prevenciós játékok.** Továbbá a légzéstechnika, a mindennapi levegőzés (téli is), séták, kirándulások szervezése.

Az óvodapedagógus figyeljen fel a testi -, egészségügyi rendellenességekre (testtartás, lúdtalp, fénytörési hiba, halláscsökkenés, bélférgesség, enuresis, neurosis...), a szülővel egyetértésben kérje szakember segítségét, prevenciós munkájával azok megelőzésére törekedjék.

Edzés: A gyerekek ellenálló képességét, szervezetének alkalmazkodó képességét segítjük elő, ezért arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több tevékenységet végezzenek a **szabad levegőn napi rendszerességgel.**

Pihenés, alvás: Elalvás előtt az óvodapedagógus éneke, meséje altassa el a gyermekeket. A nyugtalanabbul pihenők mellé ülve, simogatással és a számukra biztonságot nyújtó alvó játékok ágyba vitelének biztosításával teremtsen a pihenéshez kellő nyugalmat. Egyéni alvásszükséglet miatt, legalább egy óra pihenő után a gyermekeknek csendes tevékenység lehetőségének felkínálása. A nagyobb alvásigényű gyermekek önmaguktól ébredhessenek.

Egészségvédelem: Kiemelt figyelmet fordítunk - a szülővel közösen - a gyermekek egészségének megőrzésére, **betegségek, járványok megelőzésére.** Az óvó-védő funkcióban szem előtt tartjuk, hogy a játékokra szánjuk a legtöbb időt, és **ellene vagyunk minden olyan tevékenységnek, ami „óvodaidegen”,** és a gyermek kifáradásához, túlterheléséhez vezethet. A szülők ez irányú kéréseit - gyermekeik érdekében - nem vállaljuk fel, egészséges, kiegyensúlyozott, boldog gyerekkort kívánunk biztosítani a ránk bízottaknak. Biztosítjuk a **rendszeres védőnői, orvosi szűréseket, prevenciót, higiénés szabályok betartását, a gyermek testi épségének védelmét, baleset-megelőzést.** A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer, illetve az alkalomnak megfelelően kerül sor.

Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő **szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.**

Az óvodapedagógus az egészséges életmód alakításában (mozgás, táplálkozás, testi higiénia), annak megszervezésében példát mutat, meggyőz, nevel a gyermek és szülők körében egyaránt. Legyen tisztában területek legfrissebb megállapításaival és szükséges szakmai ismeretekkel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A gyermekek:

- önállóan mosakodnak, törölköznek,
- figyelmeztetés nélkül szükség szerint tisztálkodnak;
- belső igényükké válik a fogmosás és a fogápolási eszközök tisztántartása,
- hajukat rendben tartják;
- teljes önállósággal végzik az önkiszolgálást, s ezt természetes teendőként látják el; tudnak helyesen teríteni, a naposi feladatokat ellátni;
- étkezéskor eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, evőeszközöket megfelelően használják, gyakorolják a kulturált étkezés szabályait;
- önállóan öltöznek-vetkőznek, cipőjüket befűzik-bekötik, becsatolják, ruhájukat ki-be gombolják, zipzárazzák;
- tudják a zsebkendőt helyesen használni;
- ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva teszik helyre;
- maguk és környezetük rendjére ügyelnek, a körülöttük lévő rendetlenséget belső igény alapján megszüntetik;
- elsajátítják az egészségügyi szokásokat, ennek eredményeként, ritkán betegek, csökken a hiányzások száma

A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak egészséges életmódbeli igényszintje, készségei, jártasságai. Testi szükségleteinek felismerése, kielégítése hozzájárul a derűs, biztonságos közérzetéhez. Megtanul önállóan tisztálkodni, öltözködni, ismeri, alkalmazza a higiénés és esztétikus étkezési szokásokat, ha kell, segítséget kér. Testileg megfelelően edzett, teherbíró, mozgása összerendezett, jó állóképességgel rendelkezik. A környezettudatos magatartás alapjait elsajátítja, környezetéhez pozitívan viszonyul. Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az egészséges életmód kialakításának szinterei:

Csoportszobák:

Sokféle változatos tevékenységek állandó helyszínei. A környezet maga is nevelő hatású. Berendezési tárgyai a gyerekeket szolgálják. Anyagukban, formájukban, méretükben legyenek **gyermekbarátok**.

A berendezési tárgyak elrendezésében a gyerekek tevékenysége és társas együttlétük sajátosságai a meghatározóak.

Fontos, hogy a gyerekeknek lehetőségük legyen elkülönülten, kuckókban, **intim sarkokban, kisebb csoportokban játszani, a szobát átrendezni**. A gyerekek által használt **tárgyak elérhetőek**, általuk bármikor elvehetőek legyenek. A természetből gyűjtött „kincseknek” megbecsült helyük legyen a szobában. Közös emlékeket idéznek fel, ihletői a gyermeki alkotásnak, kreatív tevékenységnek. A csoportszoba és az egyéb helyiségek színvilága legyen mértéktartó és meleg érzelmeket keltő. Az öltözőben és a mosdóban a gyerekek személyes felszereléseit úgy helyeztük el, hogy azokat a gyerekek önállóan kezelhessék.

Udvar:

Az óvodában elsősorban az udvar jelenti a gyermekek számára a természeti környezetet.

Kialakítása során szempontjaink:

- **Biológiai ingerek nyújtása**, (föld, agyag, homok, kő, fa, víz,) amely az érzékszerveken keresztül fejlesztően hat az idegrendszer érési folyamatára. A természet anyai simogatása nélkül nem alakulhat ki egészséges személyiség.

- Lehetőséget teremtünk a gyermek **természetes mozgásigényének kielégítésére**. A járás, a futás, az ugrás, a mászás, a kúszás különböző teljesítési szinten valósulhat meg. Az egyénektől és a gyakorlási lehetőségtől függ, ki meddig jut el benne. A szabadban szabadon mozogva, sok új mozgásos élményben legyen része a gyermeknek.

- Az udvar természetes és mesterséges berendezése **motiválja a különböző mozgásos játékokat**. A futó- bújó- mászó- kúszó- ugró- dobó- labdajátékok tartalmazzák a gyermek spontán mozgásának elemeit, ugyanakkor bizonyos szabályokhoz alkalmazkodva fokozzák a gyermeki szervezetre kifejtett hatásukat.

- **Térbeli tájékozódás lehetőségeinek megteremtése**, kiaknázása. A természetes mozgások végzése közben a gyermek tájékozódik saját teste és a tér viszonyai között. A testséma és a téri dimenziók fejlődésével a pszichikus funkciók is működésbe lépnek. Fejlődik a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás.

- A természeti erők edző, erőnlétet növelő hatásainak fokozására nagy figyelmet fordítunk.

Az udvari tevékenységek, mivel szabadban zajlanak, megsokszorozzák hatásukat a gyermek szervezetére. A szél, a nap, a víz változó állapotának érzékelése alkalmazkodásra készíti a gyerekeket.

- A homok felásása, a levél gereblyézése, a hó lapátolása természetes kihívások a gyerek számára. Erőt, ügyességet kívánnak, elvégzésük büszkeséggel tölti el a gyerekeket, növeli magabiztosságukat, önbizalmukat.

Életmódformálás együtt a családdal:

A családokkal való harmonikus együttműködés segíti a gyermek egészséges személyiséggé fejlődését. Fontosnak tartjuk, hogy a családok is elfogadják a mozgás kiemelt szerepét és jelentőségét a gyermek testi és értelmi fejlődésében. Otthon is egészséges környezetben segítsék a természetes mozgások végzését. A **túlzott féltés** önállótlanná teszi a bizonytalanul mozgó gyereket. Gyakrabban éri baleset, új helyzetben nem találja meg a megoldást. TV nézés helyett vonják be a gyereket a családtagok tevékenységeibe. A nemi hovatartozás elemei, értékei az azonos nemű szülőkkel való együttműködés során épülnek be a gyermekbe.

Az egészséges táplálkozás érdekében **célszerű az intézményes és a családi étkezések összehangolása**. Kísérjék figyelemmel a szülők mit és rendszeresen eszik-e napközben a gyermekük! Ügyeljünk otthon is a kulturált étkezési körülményekre: ízléses terítés, nyugodt étkezés, rágás, elegendő folyadék, új ízek megkedveltetése. Az egészséges táplálkozás érdekében szelektálják a fogyasztói társadalom káros hatásait (cukros üdítők, hamburger, chips, édességek stb.)

Programunk támogatja a kirándulásokat. A **természetjáró kirándulások**, érzelmi és tudásbeli többletet adnak a gyermeknek, szülőknek egyaránt. Közös szervezésben a sokszínű egyéniségek természetes mintát adnak a gyerekek a gyaloglásban, természeti megfigyelésben, játékban, a természetóvásban.

A szülők **őszintén** tárják fel gondjaikat, elvárásaikat, osszák meg velünk nevelési elveiket és sikeres módszereiket gyermekük nevelésében. A családdal való **együttműködés a gyermek egészségének megőrzésében**, a betegségek megelőzésében feltétlenül fontos. A szülő tájékoztatása alapján az óvodapedagógusok figyelemmel kísérik a gyerek egészségügyi problémáit. Az érzékszervi, mozgásszervi károsodások kezelésében együttműködnek az egészségügyi szakemberekkel, specialistákkal, különös bánásmóddal hozzájárulnak fejlődésükhöz.

3.1.2. Érzelmi és erkölcsi és közösségi nevelés

**"Minden szabad nekem, de nem minden használ;
minden szabad nekem, de nem minden épít."
(I. Kor. 10. 23.)**

Célunk:

- Erkölcsi, akaratí tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával, pozitív attitűddel és helyzetteremtésével.
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A nehezen szocializálható gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazása, az esélyegyenlőség biztosítása.

20

Feladatunk

- Érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése.
- A gyermek pozitív érzelmi kötődéseinek kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása óvodapedagógus- gyermek, dajka-gyermek, gyermek- gyermek között.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélésszabályainak értékközvetítése.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.
- Erkölcs normák, ítéletek megfogalmazása. Viselkedési szokások, szabályok kialakítása.
- Olyan optimális csoportklíma megteremtése, melynek jellemzője a tolerancia az empátia és a másság elfogadása.
- A gyermek önkifejező törekvéseinek biztosítása, önálló véleményalkotásának és döntésfejlődés támogatása.
- Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése.

- A családdal való együttműködésre törekvés, a szülők folyamatos tájékoztatása gyermekük fejlődéséről. Szülői értekezlet tartása, évente minimum 3-szor
- A természeti és társadalmi környezet megismertetése, megszerettetése, a szülőföldhöz kötődés erősítése.
- Környezetvédelmi viselkedés és magatartás alakítása. Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségletnek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazása, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a **közös élményeken alapuló tevékenységek** gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

A gyermekek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a **hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés** alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel, rendelkező szakemberekkel.

3.1.2.1. Keresztény szellemű nevelés

A **bibliai történetekkel** való ismerkedés Az óvodáskorú gyermek és a Biblia világa között nagyon nagy szakadék van, hiszen a bibliai történet műfaja alapvetően más, mint a mese műfaja.

A történetek elmondásakor vigyázni kell a szemléletességre, a hitelességre, a gyermekszerűségekre. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten szeretetéről, gondoskodásáról, oltalmazásáról szólnak.

Tudatosítani kell a gyermekben, hogy a mesével ellentétben ez igaz, megtörtént esemény.

A Szentírás történetei kapcsolódjanak a gyermekek világához (felvezető beszélgetések), benne pozitív érzelmi viszonyulásokat éljenek át, olyant, amit a szülő - gyermek kötődésben megtapasztaltak, átéltek. A gondoskodás, segítség, védelem, oltalom, biztonság, az aggódó, felelős, s ha szükséges ítéletet is gyakorló szeretet.

Az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el, elmondása előtt fogalmazzuk meg magunkban, mit üzen Isten nekünk, miben segít mindennapi életünk problémáinak megoldásában. (Lehetőleg egy fő gondolat mellett döntsünk, mert a gyermek még nem képes egyszerre több nézőpontot figyelembe venni).

Az érthetőség miatt a számukra ismeretlen szavakat ismerttel cseréljük fel, ha kell, szőjük bele magyarázatot (helyszín, viselet, szokások stb.), úgy, hogy a történet lendületét ezzel ne törjük meg.

A bibliai történetek után nem kell tanulságot megfogalmazni. Ha hitelesen mondtuk, ráérez a gyerek annak lényegére: az Úr Jézus Krisztus segít a benne bízó emberek élethelyzeteinek megoldásában. Természetesen a gyermek kérdéseire mindig reagáljunk.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Az evangéliumi nevelőmunka fogja át az óvodás gyermek személyiségének egészét, vagyis a keresztény tanítás terjedjen ki az érzelmi, (emocionális), értelmi (mentális), közösségi (szociális), valamint testi (szomatikus) szférákra egyaránt.
- Feladatunk a gyermeki érdeklődés, rácsodálkozás, felismerés elindítása Isten tetteire, megváltó munkájára.
- Keresztény erkölcsi tartalmak elplántálása, úgy, mint személyválogatás nélküli szeretet, megbocsátás, önzetlenség, ragaszkodás, stb..
- A történetek tartalmi és formai felépítése illeszkedjen a 3-6-7 éves gyermek alapvető tevékenységi formáihoz
- Az imádságok meleg, elfogadó, megsejtető atmoszférája az Isten jelenlétét, közelségét éreztesse;
- Az énekek tartalmukkal és dallamukkal egyaránt a bibliai tanítás elmélyülését szolgálják, valamint az esztétikai élmények erősödését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyermekek ismerik a bibliai történeteket, a keresztény gyermekdalokat; megtanulnak néhány aranymondást;
- felveszik az imádkozó testtartást, képesek saját megfogalmazású gondolataikat az Úr elé vinni;
- hálaadó imát mondanak étkezés előtt és után, lefekvéskor; megtanulják az Úrtól tanult imádságot,
- a keresztény nevelés értékei megmutatkoznak gyermekeink jellemében,
- a vallás hagyományos keretei között felnövő gyermek sok információt megtud Istenről, a Szentírásról, az elvárt magatartásformákról, a tanult imádságok lehetőséget adnak számára, hogy ne csak Istenről beszéljen, hanem párbeszédbe is kerüljön Vele.

3.1.2.2. A befogadás

A gyermek szocializációja a családban kezdődik, és az óvodában folytatódik. Fontosnak tartjuk, hogy az **első óvodai benyomások élményszerűek** legyenek szülőknek, gyerekek egyaránt. A gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan **biztonságérzetet**, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

A kapcsolatfelvétel nem a beiratkozással kezdődik, lehetőséget adunk a szülőknek, hogy beszéljenek elképzeléseikről, elvárásairól, ugyanakkor bepillantassanak az itt folyó munkába is.

Érezzék, hogy „én és a gyermekem fontosak vagyunk, számítanak ránk.” A gyermek befogadását megkönnyíti, ha már rövidebb, hosszabb ideig el tud szakadni az anyától. A leválási szorongás elviselésében a belsővé váló, mindig felidézhető jó anya képe segít. A befogadás a gyermek, a szülő és az óvodai dolgozók számára is nagy erőpróba.

Céljaink

- A gyerekek számára megkönnyíteni a szülőtől való elválást.
- Olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez
- Úgy ismertessük meg a gyerekeket az új környezetükkel, hogy közben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvodapedagógusokban.
- Elérni, hogy az óvodássá válás periódusában minden gyerek képes legyen a csoport adott körülményei között a nyugodt, tényleges aktivitást mutató játéokra.

Mesepalota Óvoda 7621 Pécs József utca 31.

Tel: 72/225-952

www.mesepalota.eu

kolpingmesepalotaovoda@gmail.com

OM: 200125

- Biztosítani számukra a fejlődést, a fejlesztést.
- Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, elősegíti a szocializálódást.

A befogadás elvei

Az első benyomások meghatározóak a további együttműködés alakulása szempontjából. A kisgyermek környezetéhez való viszonya érzelmeiktől vezérelt, alapszükséglete az érzelmi biztonság. Ezért olyan fontos, hogy már az óvodába lépéskor kedvező hatások érvényesüljenek, s mielőbb megtalálja azt a biztonságszemélyt, aki mellett az elszakadás okozta szorongásai folyamatosan oldódnak. (ez kezdetben nem kizárólagosan az óvodapedagógus, lehet testvér, rokon, dajka, ismerős, akihez a gyermeknek bizalma van.) Tapasztalataink szerint először a szülők bizalmát kell megnyerni. Intézményünk nyitott, megadja a lehetőségét annak, hogy már a beiratás (döntés) előtt a kisgyermekkel együtt, **igény szerinti időt eltölthessenek a csoportban.** (az anyának az elválás éppen olyan nehéz, mint a gyermeknek. Ha meggyőződik arról, hogy gyermeke jó helyre kerül, könnyebbé válik ennek elviselése.)

Segítsük a szülőket abban, hogy hogyan viselkedjenek ebben a számukra is nehéz időszakban. (pl., soha ne szökjenek el búcsú nélkül, ha délben jön, akkor tényleg jöjjön, belső vívódásával ne nehezítse az elválást,)

A befogadás ideje alatt együtt járnak óvodába. Az anya (nagymama) a csoportnak éppoly aktív tagja, mint az óvodapedagógus, a dajka, részt vesz a tevékenységekben, segít a gyermekeknek. Ez a folyamat addig tart, míg a gyermeknél látszanak az elfogadás jelei, mikor már képes kapcsolatteremtésre.

Az „egész naposság” szintén fokozatosan valósul meg, a délelőtti örömei alapozzák, amikor már a kisgyermek is szeretné. Óvodánkban a testvéri, rokoni kapcsolatok megkönnyítik a gyermek beilleszkedését. (otthoni ágynemű, kedvenc tárgyak jelentősége!)

Feladataink

- Az óvodába felvett minden egyes gyermekkel és szülőjével való ismerkedés az első lépés a gyermekek nevelésében.
- Szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást adunk a szülőknek.

- A gyermek élettörténetének megismerése folyamatos, több alkalommal történik. Az óvónő számára a kikérdezés pedagógiai célokat, az egyéni sajátosságok mélyebb megismerését és ennek alapján a helyes bánásmód kialakítását szolgálja.
- Tájékozódásunk a fejlődési és nevelési körülmények leglényegesebb összetevőire terjed ki.
- A befogadás időszakában megfigyeljük, hogy a gyermek miként szokta meg az új környezetet, hogyan reagált a szülőtől való elválásra.
- Az érzelmi kötődés mielőbbi létrejöttéhez hitelesen alkalmazzuk a megerősítés, a dicséret személyre szóló formáit. Magatartásunkban a tapintat, a törődés, a szeretet teljes odafordulás érvényesüljön. Valósuljon meg az egyéni differenciálás, a kiválás pedagógiája.
- A szociális funkció gyakorlása közben abból indulunk ki, hogy a kialakított képességek, készségek is csak akkor tudnak felszínre kerülni, ha gyerekeink társas kapcsolataikban is fejlettek, és különböző szerepeikben is megtalálják a helyüket. Véleményüket, érdeküket megpróbálják érvényesíteni.
- Az óvodában a gyermek beilleszkedését megkönnyítjük, vegyes életkorú csoportunk szervezésével, rokon és testvérkapcsolatok támogatásával az új óvodások folyamatos fogadásával, az anyás beszoktatás felajánlásával, közös élményszerű programok szervezésével.

Együttlét a mindennapokban:

- Bensőséges kapcsolatok kialakítása, az óvodapedagógus, a dajka személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő, „anyapótló” magatartása a mindennapos tevékenység formáiban.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Közös élményekkel, ünnepekkel, hagyományok kialakításával az összetartozás érzésének erősítése.
- Gyakorlat közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- Biztonságot nyújtó szokásrend, viselkedési szabályok kialakítása (másság elfogadása, tolerancia, udvariasság, illem, viselkedés).
- Páros és kis csoportos feladat teremtése, kooperatív technikák alkalmazása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadásának segítése.
- Különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekekkel, elfogadó szeretettel, példamutató figyelemmel való törődés.
- Programunk egyaránt fontosnak tartja az önállóság és a kooperációs készség fejlesztését a személyes és közösségi élmények segítségével.

A közös játékok, kirándulás, programok színházlátogatás, kiállítás megtekintése közben a gyermekek az **alkalomhoz illő viselkedést** tanulják meg és tanítják meg társaiknak. A **közös élményszerzési alkalmak** találkozásokat jelentenek családokkal, munkahelyen dolgozó emberekkel, kézművesekkel. A velük való beszélgetések, együttes cselekvések érzelmi többlettel járulnak hozzá a gyerekek örömezéséhez, kapcsolati biztonságához.

A **megszokott környezetből való kimozdulás**, egy nagyobb kirándulás, próbára teszi alkalmazkodó képességüket, ugyanakkor megtapasztalják más környezet, miénktől eltérő vonásait, érdekességeit. Az óvodapedagógusok feladata, hogy nevelő hatású környezetet teremtve lehetőséget adjanak a gyerekeknek a nyitás felé, segítsék eligazodásukat a sokrétű kapcsolatokban.

A gyermekeknek **bizonyos fokú korlátozást és akadályt** is el kell viselniük, hogy kifejlődjék realitásérzékük. Meg kell tanulniuk lemondani az azonnali élvezetről egy későbbi öröm kedvéért.

A csoportok életében szükségesek a **távlati vonzó célok**, mivel együtt könnyebb a lemondást elviselni, és akaratukat megfeszítve tenni is értük. A gyerekek harmonikus fejlődése szempontjából fontos a kivárás, a türelem

elsajátítása. A felnőttek jó példájával, a kölcsönös igények tekintetbe vételével és az **életben természetesen élve** észrevesszük, hogy a várni tudást a természet, az élet kényszeríti ránk. - ki kell várni, amíg kialakul egy-egy készség pl.: járás, cipőfűzés, írás, ki kell várni a tavaszt, a madarakat, a jó időt, a virágnyílást, várni kell a közlekedési lámpa és a pénztár előtt stb.

A gyerektől **fokról-fokra annyit követelünk**, amennyinek teljesítésére már szervezetileg is képes, érett, alkalmas. Követelésünk mellett a gyerekek éreznie kell, hogy aki bajban van, **segítséget kap** felnőttől, csoporttársától. A vegyes életkorú csoportokban átláthatóak a követelések a kicsik számára is és a nagyok példája ösztönzően hat a teljesítésre.

A helytelen viselkedésű gyermek megsegítésére a következő **módszereket** alkalmazzuk:

- megelőzés,
- a gyermek szükségleteinek, érzései jogosultságának elismerése,
- áttétel,
- a természetes következmény módszere,
- a háttérben maradás módszere,
- fegyelmezés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt, képesek a másokkal való együttműködésre.
- A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt, megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Az énkép - önismeret - önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik, kialakulnak a személyes kompetenciák.
- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát, nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Képesek a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni, szükség esetén segíteni az arra rászorulót.
- Képesek türelemmel, kitartással, társaival kooperatívan együttműködni.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan oldanak meg, szükség szerint felnőtt segítségét kérik, érzelmein, indulatain koruknak megfelelően tudnak uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tisztelik.

- Szociálisan éretté válnak az iskolára.
- Erkölcsi tulajdonságaik megfelelő szokás- és normarendszerben nyilvánulnak meg.
- Szülőföldjükről - életkorukhoz mérten - ismeretekkel rendelkeznek. Kialakul a pozitív érzelmi kötődés.

3.1.3. Az anyanyelvi és értelmi nevelés

3.1.3.1 . Az anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat. A kapcsolatteremtés egyik legfontosabb eszköze a beszéd, a kommunikáció. Az óvodai élet egészét áthatja: így teremtünk kapcsolatot egymással, számolunk be élményeinkről, tapasztalatainkról. Az óvodás kor a beszédfejlődés legszenzitívebb időszaka, egybeesik az ugrásszerű mentális és pszichés fejlődéssel. A beszéd és a gondolkodás egymástól elválaszthatatlan folyamatok.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással, szabályközvetítéssel, a javítgatás elkerülésével - az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Minden nemzet fő kincse az anyanyelve. A magyar nyelv rendkívül gazdag. A gyermek a felnőttek beszédmódján keresztül ismerkedik az anyanyelvünk szépségével, árnyaltságával, a helyes mondatszerkesztéssel. Eközben fejlődik beszédértése, szókincse, kifejezőkészsége.

Anyanyelvi kultúránk megismertetésében, átörökítésében fontos szerepet játszanak az igényesen, gonddal összeválogatott mesék, mondókák, versek, énekek, szólások, csujjogatók.

A mese olyan élmény adta tudással ajándékozza meg gyermekeinket, ami semmivel sem pótolható. Mese közben ugyanis, a gyermek az óvodapedagógus szájmozgását nézi, megfigyeli a hangképzéshez kapcsolódó ajakmozgást, fülével hallja a beszédhangok tiszta ejtését, a beszéd dallamát, aminek következtében egyszerre több érzékszervén keresztül van módja „tanulni” a szép, tiszta beszédet. Mesehallgatás közben a gyermek képzeletében megindul a hallott történet képi megformálása. Mint a filmrendező a filmet, a gyermek is „leképezi” agyában a mese cselekményét, ami által aztán az agyát kreatív gondolkodásra készíti.

A gyermek a beszéd révén szerzi ismereteinek nagy részét, segítségével fejezi ki magát, lép érintkezésbe környezetével. Minél fejlettebb beszédkészséggel lép az első osztályba, annál biztosabb lesz eredményes tanulása. Élő beszédnek fejlettségétől függ majd írott beszédnek, az írásnak, írásbeli kifejezőképességének mértéke, minősége.

Gyermekeink beszédszegény világban élnek. A családi beszélgetéseket felváltja a televízió, a DVD, számítógép, aminek következtében egyre kevesebb a megfelelő beszédminta, így az óvodai anyanyelvi nevelés hatása felértékelődik.

Az anyanyelvi nevelés során különböző funkciókat fejlesztünk a hangok, hangzók tiszta ejtését összefüggő beszédet aktív és passzív szókinccsel, beszédészlelést és értést. Ezek elengedhetetlen feltételei a majdani írás és olvasás elsajátításának.

Egyéni beszélgetések alkalmával felmérjük a meglévő nyelvi tudást, beszédállapotot, hiányosságokat. A szókészlet felmérését tárgyak, személyek, jelenségek megneveztetésével végezzük. A mondatfűzés, mondatalkotás képességét élménybeszámoló és történetmondás során mérjük fel. Az így szerzett tapasztalatok alapján megtervezzük teendőinket, mely alapja a tervszerű, tudatos munkának.

Anyanyelvi nevelésünk feltétele az óvodai nyugodt, derűs légkör, ingerekben gazdag környezet, mely módot ad a szóbeli megnyilatkozásra. Nem csak a helyes kiejtésre, mondatfűzésre ügyelünk, hanem a tempóra, hangszínre, hangerőre, hanglejtésre, metakommunikációra is.

Az óvodapedagógus beszéde szemléletes, a gyermek számára érthető, tagolt, érzelmeket kifejező, gazdag szókinccsű. A gyermek minél több beszédet hall, annál több ösztönzést kap az önálló beszédre. Beszélgetések során fejlődnek a társas kapcsolatok. Az óvónő azzal, hogy hogyan szól a gyermekekhez, modellt ad a többieknek, az óvónő viszonya a gyermekekhez meghatározza a gyermekek egymás közti viszonyát. Az óvodában dolgozó felnőttek beszéde egymás között is mintaértékű legyen.

Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területei:

- beszédhallás-figyelem fejlesztése,
- beszédhallás-emlékezet fejlesztése,
- beszédritmus fejlesztése,
- grafomotoros képességek fejlesztése,
- gondolkodás fejlesztése,
- beszédművelés (helyes ejtés)

- kommunikáció fejlesztés (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény ill. kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok),
- illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése),

Ennek érdekében anyanyelvi játékokat szervezünk:

- légzéstechnikai gyakorlatok,
- fúvási gyakorlatok,
- ajak-és nyelvgyakorlatok (téri tájékozódás, irányok),
- hangutánzás,
- hangfelismerés,
- akusztikus differenciálás (zörejek, hangok),
- szókincsbővítés,
- rövid és hosszú hangzók elkülönítése,
- ritmus fejlesztés,
- hallási figyelem, emlékezet fejlesztése,
- dominancia kialakulásának elősegítése.
- képek, modellek, élőlények, tárgyak megnevezése, felsorolása közben a passzív szókincs felszínre kerül.
- ellentétpárok és szinonimagyűjtés,
- mondatalkotás, mondatfűzés történetmesélés közben,
- egy kitalált mese, történet bevezető mondat utáni folytatása
- hangsorok analízise (szótagra, hangokra bontás),
- számlálás, ritmus (szótagszámmal megegyező számú, pl. kopogás),
- barkochba.

A beszédfejlesztéshez szükséges a motoros fejlesztés, téri relációk ismerete, kézdominancia kialakítása, ritmusérzék fejlesztése, hallásfejlesztés.

Az anyanyelvi nevelés **komplex** módon érvényesül a nevelési folyamatban. Folyamatos kommunikáció segítségével alapozzuk meg a jó kapcsolatot gyermek és felnőtt között.

Gondozás közben: a gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér, megérti a hozzáintézett közléseket, kéréseket.

Játékban kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerepvállalás, követés során gyakorolják a gyerekek az odailó hanglejtést, mimikát.

Gondolkodtató, cselekedtető játékokban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka közben: beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként, az információkat megértik a gyerekek, szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása)

Tanulás során: A problémamegoldó tevékenység szerves része a párbeszéd. Az óvónő problémafelvetését követi a gyermeki megnyilvánulás: csodálkozás, hitetlenkedés, hirtelen felismerést követő felkiáltás. A feladatmegoldás során a gyermek tevékenységét, gondolkodását gyakran kíséri félhangos beszéddel. Értékelés során ismét párbeszéd alakul ki, a nevelő értékeli, dicséri, a gyermekek hangot adnak érzéseiknek. Az óvónő kérdéseit a feldolgozandó anyag logikai sorrendjéhez igazítja, a gyermekek tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez, értelmi szintjükhöz, a következő fejlődési szint elérését célzó feladathoz. Természetesnek vesszük, hogy a gyermek megállapításaival, kérdéseivel megállítja a szervezett tevékenység logikai menetét.

Ábrázolás-kézimunka során: Nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermek megértse a feladatot, tudja, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésére. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe. A lerajzolt mesetémák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat. Gyurmázás - barkácsolás során a térbeli arányok és irányok, viszonyok, megnevezésére kerül sor. Fordított a folyamat, amikor azt kérjük a gyermektől, hogy meséljen az elkészült képről. Mindkét irányból a vizuális és verbális kifejezés összhangját mélyítjük el.

Ének-zene A zenei nevelés jó alkalmat kínál az ének, zene, szöveg, mozgás komplex esztétikai, érzelmi hatásának érvényesítésére. Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek elősegítik a helyes ritmusban való beszéd kialakulását. Ritmusjátékok jól alkalmazhatók beszédhibák javítására. Bővül a szókincs fogalom-párok gyakorlásakor is (lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély).

Mozgásos tevékenységek közben: Közlések, megértésére van szükség, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal lemérhető a gyermekek mozgásából, reakciójából. Másrészről mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

A környezet tevékeny megismerése közben: Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük probléma-szituációk teremtésével. Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyerekek a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincs bővítés a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során történik (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

Bábozás során: Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy gyakorolja, hogyan tud bánni hangjával. A visszahúzódo gyermekét is motiváljuk bábbal, hogy „mögé” bújva megszólaljon. Ha a gyermek saját maga által kitalált szöveggel bábozik, fejlődik képzelete, kifejezőképessége, fantáziája.

Mese-vers Dramatizálás, bábozás során gyakorolják a gyerekek a mondatszerkesztést, párbeszéd formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert, és jelentés-tartalommal bíró szavakkal. Mese, vers, mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad lehetőséget.

Ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományok, irodalmi anyagok bővítik a szókincset.

A nevelési ciklus utolsó évében különös figyelmet fordítunk a tisztán artikulált, jól hangsúlyozott, helyes hanglejtéssel, beszéd dallammal előadott, folyamatos - összefüggő mondatokból álló - beszéd kialakítására, és a dominancia kialakítására. Egyéni bánásmóddal biztosítjuk a beszédfejlődésben elmaradt gyermekek felzárkóztatását (ingerekben gazdag környezettel, sikerélmények biztosításával, egyénre szabott fejlesztéssel). A fejlettebb gyerekek spontán érdeklődését a betűk iránt szintén kielégítjük. Anyanyelvi fejlesztő munkánkhoz logopédus segítségét vesszük igénybe.

Céljaink

A gyerekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált egyénre szabott fejlesztése.

Feladatunk

- **vegyük észre** a beszédértés (pl. halláscsökkenés), beszédhasználat (beszédhiba) során észlelt **hiányosságokat** és időben kérje szakember (auditológus, logopédus, orvos...) segítségét,
- rendszeresen szervezzünk **beszédszerveket edző** (légzéstechnikai, száj-, nyelv- és ajak-izomerősítő) **gyakorlatokat**, fonémahallást (akusztikai differenciáltságot) fejlesztő játékokat,
- **beszélő környezetet** kialakítása és fenntartása, a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének ösztönzése, figyelmesen meghallgatás, kérdéseikre mindig kapjanak választ.
- a gyermekeket a **magyar nyelvi kultúrával**, sajátosságaival, a népmesék szófordulataival ismertessük meg,
- a gyermekeket az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére neveljük
- segítsük a gyermekeket a **bibliai szófordulatok megértésében**, a biblia nyelvezetét vigyük közelebb a gyermekek életkori sajátosságaihoz,
- bővítsük a gyermekek szókincsét,
- igényes, tiszta beszédével legyünk **minták** a gyermekek számára
- Az óvodai élet folyamán a **gyerekek saját, egyéni adottságait** figyelembe véve, **mindennap** találkozzanak az anyanyelvi fejlődést elősegítő szituációkkal, játékokkal, melyeket a pedagógusok tudatosan, szerveznek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Észrevételeiket, gondolataikat, érzéseiket érthető módon fejezik ki.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszélnek, bátran kérdeznek.
- Képesek különböző szintű mondatalkotásra, kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszolni.
- Beszédfegyelmeik képessé teszi őket mások türelmes végighallgatására, a társakra való odafigyelésre.

- Szókincsük koruknak megfelelő, színes, szövegviszaadásuk pontos.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használják.
- Aktívan és örömmel vesznek részt a különböző tevékenységekben.
- Képesek ismereteik rendszerezésére, következtetések levonására.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelésük, észlelésük.
- Kialakul szándékos figyelmük, emlékezetük.
- Gondolataikat vizuális és kommunikációs formában is ki tudják fejezni.
- Problémafelismerő és megoldó képességgel rendelkeznek, gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- A térbeli viszonyokat képesek felismerni, megnevezni.
- Képesek az önálló munkára, feladattudattal rendelkeznek.

3.1.3.2 Az értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi képesség magában foglalja a gyermek tudását, ismereteit, tapasztalatait, amit önmagával kapcsolatban vagy, szűkebb és tágabb környezetéről eddig megtapasztalt, megtanult.

A kisgyermek értelmi fejlesztése változatos **tevékenységekben, megtapasztalásokban, kapcsolatokban megvalósuló folyamat**, melynek **aktív résztvevője** a gyermek. Az életkor sajátossága, hogy a gyermek a környezetről szerzett ismereteit **sokszori, sokoldalú és közvetlen megtapasztalásokon** át gyűjti, gyarapítja. Megismerő tevékenységének motivációs bázisa **kíváncsisága, kipróbáló- kereső-felfedező hajlama**.

Az óvodai életben ismereteit egyrészt **spontán módon** szerzi, (játék, mozgás, önellátás stb. és az ezekhez társuló tárgyi, személyi kapcsolatok), másrészt az óvodapedagógus által kezdeményezett,- a gyermek meglévő élményeire, ismereteire is épített - **szervezett, irányított megfigyelések**, keretében szerezhethet további benyomásokat az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Céljaink

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- Kognitív képességek fejlesztése:

- Egyre pontosabb, valósághű észlelés.
- Figyelem összpontosításra való képesség.
- Reprodukzív emlékezet.
- Problémamegoldó gondolkodás.
- Alakuló fogalmi gondolkodás.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Feladataink:

- Biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyerekek a gondolataikat.
- Játék tevékenységen belül, változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés, spontán és irányított ismeretnyújtás, a gyermek megismerési vágyának fejlesztése.
- A sokoldalú tapasztalat szerzés biztosítása, az egyéni érdeklődési kör figyelembe vételével, a gyermekek kíváncsiságára építve.
- Környezet adta lehetőségek kihasználása, olyan élmények, érzelmi hatások nyújtása, amelyek megerősítik a cselekvésen keresztül szerzett ismereteket.
- A kognitív képességek fejlesztése, tudást szerző kompetenciák megalapozása.
- Differenciált egyéni képességfejlesztés.
- játékos helyzetek, tevékenységekben megvalósuló tanulási alkalmak teremtése, amelyek fejlettségi szintjüknek megfelelően kötik le a gyermek érdeklődését, aktív szellemi energiáját,
- Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása, amelyben a gyermekek látással, tapintással, hallással, érzelmekkel és fordulatokkal, verbális és nonverbális módon- első kézből szerezhettek tapasztalatokat, s így válik a tanulás élménnyé, teljes személyiséget aktivizáló folyamattá,
- Olyan attitűdök, motiváció és természetes tudás kialakítása, amelyek képessé teszi a gyermeket váratlan vagy komplex élethelyzetek megoldására és egyre több örömet, lelnek a kihívások legyőzésében, az önfejlesztő tanulásban,

- Biztosítson időt és lehetőséget az együttműködésre, próbálkozásra, tévedésre és újrakezdésre, szankciók nélkül.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- vannak önálló gondolatai és tud dönteni különböző helyzetekben;
- felismeri a problémákat, kreatív módon meg is oldja (többféle megoldás is jó lehet.);
- aktívan részt vesz a különböző tevékenységekben;
- a szerzett ismereteket képes megfelelő formában rendszerezni; gyakorlatban alkalmazni és közölni azokat;
- észreveszi a hibákat, rávezetéssel vagy önállóan ki tudja azokat javítani;
- ismeri a Bibliai történeteket, azok tanulságait;
- felismeri az ok-okozati összefüggéseket;
- felfedezi a dolgokban a lényeges elemeket;
- felismeri, hogy az egész részekből áll, részekre bontható, és a részekből össze lehet állítani az egészet
- az értelmileg megfelelően fejlett gyermek általában még képekben, képszerűen gondolkodik, de már megteszi az első lépéseket az elvont gondolkodás felé.

A komplexitás programunkban kétféleképpen jelentkezik:

- egyrészt az ismeretszerzés folyamatában: **Többoldalú megtapasztalás** (látás, tapintás, hallás, ízlelés...) Az adott tárgy, lény, jelenség, esemény stb. többféle ismeret hordozója (pl. egy katicabogár megtalálásánál, együtt lehet megláttatni az Isteni gondviselést, a természetismeretet, a környezetvédelem fontosságát, a pettyek, lábak, számolásával a számasságot, a színek, formák szépségét és egy odaillő dal, mondóka, vers a helyzet természetes velejárója)
- másrészt **hatásmechanizmusában**: az óvodai tevékenységek körök komplexen hatnak a gyermek értelmi képességeire is.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Személyi feltételek

„A Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel, és intsétek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek. Amit pedig szóltok, vagy cselekesztek, mind az Úr Jézus nevében tegyétek, hálát adva az Atya Istennek őáltala.”
(Kolossé 3. 16; 17)

37

Óvodánk nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztusnak. A keresztény életvitelhez hűen, szolgáljuk Istent és neveljük a reánk bízott gyermekeket. **Munkánk szolgálat, a ránk bízott gyermekek szeretetközösségben, evangéliumi szellemben nevelése, védelme, felelősségteljes fejlesztése.** E szolgálatot csak olyan személy végezheti, aki ismeri a bibliát és tanítva tanul. Az óvoda dolgozóitól elvárjuk, hogy **a keresztény értékek, a keresztény életvitel példamutatói legyenek.**

A nevelési helyzetek legfontosabb szereplője a példát mutató óvodapedagógus, aki **életmódjával, emberi és nevelői megnyilvánulásaival közvetíti ezeket az értékeket.**

A gyermek és egymás **tisztelete** jellemezze kapcsolatunkat. Bízunk a gyermekekben, hiszünk fejleszthetőségükben, örülünk minden apró lépésben megtett útnak.

Az óvodapedagógus legyen nyitott, szakmai érdeklődését tartsa ébren, legyen pozitív erőforrás, példa a gyermek számára.

A dolgozók létszáma 5 fő, mely megfelel a törvényben meghatározott feltételeknek. Óvodánkban 3 fő óvodapedagógus (egyikük részmunkaidős) és két részmunkaidős dajka látja el a nevelési feladatokat. Az óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája közösen járul hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.

Fejlesztő nevelőmunkánkat, gyógypedagógus, logopédus, segíti.

Óvodapedagógusainknak felsőfokú szakirányú végzettséggel kell rendelkeznie:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;
- a szülőkkel való együttműködés továbblépésében.

A program a pedagógusoktól elméleti és módszertani felkészültség mellett az alábbi pedagógiai attitűdöket várja el:

- a pedagógus személyiségének kiegyensúlyozottsága
- az együttműködés képessége különböző szinteken
- szakmai megújulási készség, az önképzés igénye
- szakmai önállóság és alkotó tevékenység
- elfogadó, befogadó, segítő, támogató magatartás.

Nevelési programunk hatékonyságát az óvodapedagógusok felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz az egész személyiségük határozza meg.

A nevelés egész időtartama alatt óvodapedagógusnak kell foglalkozni a gyermekkel.

Nevelőmunkánkat 2 fő szakképzett dajka, segíti, akik gondoskodnak óvodánk tisztántartásáról és az óvodapedagógusok irányítása alapján, részt vesznek a nevelőmunkában. Szakképzettségük, gyermekszeretetük révén, gondozási feladatainak magas színvonalon tesznek eleget. Tájékozottak az óvoda alap és kiegészítő tevékenységeiről az óvodapedagógusok nevelési elveiről, módszereiről.

A dajka a nevelés egyik segítője, aki modell és minta kell, hogy legyen interperszonális kapcsolataiban, (gyermek, szülő, óvodapedagógus) viselkedésben, kommunikációs kultúrában, személyi higiéniá területén.

Dajka személyével szemben elvárt attitűdök:

Mentálhigiéniá ismeretek fontossága.

Önismereti, személyiség fejlesztő elemek ismerete.

Szociális kapcsolatok kialakítása, működtetése.

Kommunikációs kultúra folyamatos csiszolása.
Jóindulatú alapattitűd.

Csak lelkileg egészséges felnőtt tud felelősséget vállalni a sérülékeny, fejlődő személyiségű óvodás gyermekért.

4.2. Tárgyi feltételek

A nevelési - oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről készült jegyzék alapján valósul meg óvodánk tárgyi feltételeinek biztosítása. Rendelkezünk mindazokkal a helyiségekkel, berendezési tárgyakkal, a felnőttek munkavégzéséhez szükséges munkakörnyezettel, eszközökkel, a nevelőmunkát segítő játékokkal és egyéb eszközökkel, melyek az óvoda zavartalan és igényes működtetéséhez szükségesek. Ezek folyamatos pótlása (elhasználódás miatt) és korszerűsítése szükséges.

Óvodánk épületrészében három tágas csoportszoba és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségek (mosdó, öltöző, konyha) fogadják a gyermekeket.

Csoportszobáink **esztétikusak**, modern bútorokkal berendezettek, az egyéni és csoportos fejlesztéshez szükséges eszközökkel rendelkezünk.

Tornatermünk nincs, de egyik csoportszobánkat pár perc alatt tornaszobává tudjuk alakítani. Mozgásfejlesztő játékokkal, tornaeszközökkel jól felszerelt az óvodánk, biztosított gyermekeink változatos mozgásfejlesztése.

Udvarunk részben füves, részben gumilap burkolatú. Homokozó, természetes alapanyagú mozgásfejlesztő játékok, eszközök (kerékpár, roller, labda) állnak a gyerekek rendelkezésére. Feladatunk eszközeink védelme, folyamatos karbantartása, és állandó korszerűsítése, fejlesztése.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

Célunk

A gyermekek életkorának és egyéni fejlődési ütemüknek megfelelő életritmus és az ebben foglalt szokások, szabályok fejlesztő tevékenységek rugalmas keretek közötti megvalósítása.

Feladatunk

- A gyermekközpontú nevelés, amely figyelembe veszi a család elsődleges jogát a nevelésben.
- A gyermeki személyiségjogok és szükségletek, a gyermeki méltóság tiszteletben tartása.
- A folyamatos játéklehetőség biztosítása, a tevékenységbe ágyazott készség- és képesség.
- Fejlesztés feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz)
- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- Folyamatos és rugalmas napirend kialakítása. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével

Csoportszervezés elvei

Az óvoda, a szülő, a gyermek érdekeinek figyelembe vételével, osztatlan csoportban fogadja a gyermekeket, figyelembe véve a testvéri rokoni, baráti kötődéseket.

Megvalósulás folyamata

A családi hangulat egyrészt fakad óvodánk méretéből (30 gyermek oszlik meg közel 150 négyzetméteren), másrészt tudatosan alkalmazott, hagyományoszerűen kialakult eljárásokból. Ez leginkább a **napirend** szervezésénél jelentkezik. Épületünk adottságai lehetővé teszik, hogy bár egy csoportnyi gyermekünk van, de rendelkezünk annyi helyiséggel és olyan személyi feltételrendszerrel, hogy az **étkezéseknél külön helyiségben esznek** a kicsik és külön helyiségben a nagyok. Ez azért nagyon fontos, mert így figyelembe tudjuk venni az eltérő evéstempót, a kicsik számára célzott segítségnyújtást alkalmazunk, miközben a nagyokat sem ítéljük arra, hogy az étkezés befejeztével feleslegesen várakozzanak. Mivel kevesebb gyermek tartózkodik egy helyiségben, így könnyebb a fegyelmezés is. A napirendhez tartozik az is, hogy a **délutáni csendes pihenő is két helyiségben zajlik**. Külön alszanak a kicsik, akik valóban alszanak, míg a nagyoknak lehetősége van egy másik helyiségben a csendes könyvnézegetésre, halk beszélgetésre, és ők azok, akiknek rövidebb a pihenő idejük. A gyermekek alvásigényét maximálisan figyelembe vesszük, és rugalmasan kezeljük, nem ragaszkodunk életkorhoz, inkább a gyermek pihenési szokásai határozzák meg. A rugalmas napirend lehetővé teszi, hogy a gyermekek életkori sajátosságain túl az egyéni sajátosságokat is minél jobban előtérbe helyezzük.

Az óvodai napirend tág időkeretet biztosít a játéknak és az egymást követő tevékenységeknek és támpontul szolgál a folyamatosság biztosításához a csoportok önállóságának érvényesítése mellett.

A napirend kialakításának szempontjából állandó és meghatározott az étkezések és az azzal kapcsolatos gondozási feladatok elvégzésére biztosított időkeret, amely a gyermekek szükségletei szerint változik.

A gyermek egyéni igényeinek figyelembe vételével, tevékenységeikhez olyan rugalmas időkeretet biztosítunk, amihez életkorának, fejlettségének megfelelően fokozatosan meg tanulnak alkalmazkodni.

Az óvoda életében domináns szerepet kap a játék, mely a napirend időtartamában is megmutatkozik.

A nyári időszakra tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan szervezett napirend szolgál. A már kialakult szokások, szabályok megtartásával a nyári élet megszervezésénél lehetőséget adunk a gyermekeknek, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetőség a változatos tevékenységekre.

NAPIREND	
7: 30- 11: 45	Játék, párhuzamosan szervezett differenciált tevékenység a csoportszobákban és a szabadban
Közben:	<ul style="list-style-type: none"> - tízórai (előtte, utána imádság) - elcsendesedések feltételeinek megteremtése, - beszélgetőkör - ismerkedés a teremtett világgal, élményszerző séták, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában. - az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. - mindennapi frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás (szabad és szervezett mozgások, mozgásos játékok.) - tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységekben megvalósuló tanulás: <ul style="list-style-type: none"> vers, mese ének, zene, énekes játék rajzolás, mintázás, kézimunka mozgás a külső világ tevékeny megismerése-matematikai tapasztalatok szerzése
12: 00-15: 00	<ul style="list-style-type: none"> • gondozási feladatok,(tisztálkodás, naposi munka, imádság, étkezés, imádság,) • tisztálkodás, fogmosás, átöltözés a délutáni csendes pihenőhöz, • mese, elalvás előtti ima. • pihenés
15: 00-16.:30	<ul style="list-style-type: none"> • folyamatos ébredés, gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözés) • játék, párhuzamosan választható tevékenység a szülők érkezéséig.(jó idő esetén mindig a szabadban.)

HETI REND		
	TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	PÁRHUZAMOSAN VÉGEZHETŐ TEVÉKENYSÉGEK
H É T F Ő	Beszélgető kör TESTNEVELÉSI JÁTÉKOK, TORNA/JÓGA	<ul style="list-style-type: none"> • RAJZ, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA, • KONSTRUÁLÁS • SZITUÁCIÓHOZ KÖTÖDŐ ÉNEKEK, MONDÓKÁK, VERSEK, MESÉK ANYANYELVI - JÁTÉKOK • IRÁNYÍTOTT ÉS SPONTÁN MEGTAPASZTALÁSOK, KÖRNYEZETI MEGFIGYELÉSEK • MOZGÁSOS JÁTÉKOK
K E D D	Beszélgető kör ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC, VERONIKA ZENEPROJEKT	
S Z E R D A	Beszélgető kör MESE-VERS, IRODALMI - ANYANYELVI NEVELÉS	
C S Ü T Ö R T Ö K	Beszélgető kör A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMÉRÉSE, MATEMATIKAI TAPASZTALATOK SZERZÉSE	
P É N T E K	Beszélgető kör VIZUÁLIS NEVELÉS	

Hetirendben határozzuk meg a tevékenységek sorát.

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét. A hetente ritmikusan visszatérő tevékenységek rendszere biztosítja a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. A heti rendben meghatározott tevékenységek az aktualitástól, a hagyományok figyelembevételével a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. A gyermek életkorának és fejlettségének függvényében alakul a tevékenységek száma, időtartama.

Tevékenységi formák szervezési jellemzői:

- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét.
- A gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.
- A játékot tekintjük kiindulópontnak.
- A gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma.
- Tervszerűen és tudatosan biztosítjuk a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenység feltételrendszerét.
- Kötött tevékenységi forma egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelés foglalkozás.

4.4. Az óvoda kapcsolatai

4.4.1. Család- óvoda

Célunk

- Óvó-védő, **segítő kezet** nyújtani a gyerekeknek, a családnak, létrehozni egy emberi **kapcsolatrendszert**, amelyből merít a gyerek, a család és az óvoda testülete. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.
- Az óvodapedagógus **figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait**, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

- Kapcsolatot tartani azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező.

Alapelvek

- Kölcsönös bizalom és tisztelet.
- Egyenrangú partnerkapcsolat, összhangban történő, egymást kiegészítő nevelés
- Másság tisztelete, elfogadása
- Nyitott, segítőkész testület
- A program hiteles éltetése
- Egyenletes kapcsolattartás
- Etikus pedagógus magatartás
- A szülők, a gyermekek személyiségjogainak tiszteletben tartása

Feladatunk

- Oldott kapcsolatteremtés lehetőségének megteremtése
- A szülők intenzív bevonása az óvodai életbe.
- Személyes, nyitott, kezdeményező kommunikáció
- A kapcsolatot a családdal, a gyermekek érdekeinek rendeljük alá, közös célkitűzések
- Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul vesszük
- Tapintatosan segítjük a családi nevelést
- Gondoskodunk a folyamatos információcseréről és a rendszeres közös programokról
- Szülői javaslatok, vélemények figyelembe vétele, támogatása
- Rendszeres tájékoztatás
- Emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségben példamutatók legyünk.

Az együttműködés tartalma, a kapcsolattartás formái

- Lehetőség biztosítása óvodai életünk megismerésére

- első személyes kapcsolatfelvétel
- Beszélgetések
 - családi nevelési szokások, elvek megismerése,
 - nevelési módszerek közelítése,
 - család szemléletmódjának formálása.
- Befogadás
 - bensőséges kapcsolat megteremtése, beilleszkedés segítése,
 - fokozatos, „anyával együtt” lehetősége az óvodával való ismerkedéskor,
 - bizalomkeltő, együttműködésre készítető stílus.
- Szülői értekezletek
 - óvodai szokásrend, nevelési célok bemutatása,
 - speciális témájú értekezletek, szakemberek ismeretnyújtó tájékoztatója,
 - aktuális feladatok, programok megbeszélése.
- Fogadó órák
 - a gyermek fejlődésével kapcsolatos megbeszélések.
- Nyílt napok
 - szülők részvétele az óvodai élet mindennapjaiba.
- Szülői klub
 - a szülők többségét érdeklő témák kötetlen jellegű megvitatása
- Szülői szervezet, óvodaszék
 - folyamatos kapcsolattartás véleménynyilvánítás minden olyan kérdésben, amit törvény meghatároz.

Együttműködést gazdagító tevékenységek

- Lehetőséget teremteni a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak megismerésére, összehangolására.
- Közös ünnepek: Márton nap, karácsony, farsang, anyák napja, apák napja, gyermeknap, Nyár ünnep
- Közös kirándulások
- Kézműves és játszódélutánok
- Kulturális rendezvények, közös programok, gyermekműsorok, sportvetélkedők, ügyességi játékok

Együttműködés fejlesztése

- Közös programok körének bővítése
- Elvárások, elégedettségek szem előtt tartása, partneri viszony kialakítása, fenntartása
- Nyílt napok a leendő óvodásoknak és szülei számára
- Óvodánk programjának népszerűsítése

4.4.2. Kapcsolatteremtés egyéb intézményekkel

Fenntartó

Cél

Színvonalas nevelőmunka végzése az óvoda törvényes működtetésének biztosítása

Feladat

- Gazdaságos, törvényes működés
- Pontos adatközlés, határidők betartása
- Jól működő intézményi struktúra fenntartása

Formái

- Folyamatos információcsere a fenntartó és a vezető között
- Beszámolók szóban és írásban
- Ellenőrzés, értékelés
- Értekezletek
- Betekintés az intézmény életébe

Szakmai szolgáltatók

Cél

Állandó önképzés, szakmai megújulás

Feladat

- Tanfolyamok, továbbképzések figyelemmel kísérése
- Szakmai konferenciákon való részvétel

Formái

- Tájékoztatók

- Továbbképzések, tanfolyamok
- Szakmai tanácsadás (szakértő, szaktanácsadó)
- Szakmai programok

Szakszolgálatok

Cél

Hátrányos helyzetű gyermekeink segítése, rászoruló gyermekeink fejlesztése
Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek jogainak biztosítása

Feladat

- Problémák korai felismerése
- A gyermekek irányítása a megfelelő szakszolgálathoz
- Szakszerű jellemzések elkészítése
- Rendszeres konzultálás

Intézmények

- Nevelési Tanácsadó
- Szakértői Bizottság
- Gyermek-ideggondozó
- Logopédia
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyámügyi Hivatal
- Gyermekorvos, védőnő
- Gyermekotthon, egészségügyi intézmények
- Jegyzők, Polgármesteri Hivatal

Formái

- Hivatalos megkeresés, felkérés, információcsere
- Intézményi látogatások
- Szakmai napok, továbbképzések
- Konzultációk
- Szűrővizsgálatok

Művelődésügyi intézmények

Cél

Kapcsolattartás olyan intézményekkel, ahol az óvodában folyó programhoz ismereteket, gyakorlati tapasztalatokat szerez gyerek, szülő, óvónő

Feladat

A kulturális intézmények programjainak folyamatos figyelemmel kísérése
Látogatások megszervezése

Formái

Múzeumok, Bábszínház, Zsolnay negyed, színház, könyvtár, kiállítások.
rendőrség őrmesterképző programja, Természettudományi Társaság

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1. Játék

A játék **életszükséglet**, mely leginkább biztosítja a 3-7 éves gyerek fejlődését. A játék magáért a tevékenység örömeért végzett, **önként választott** gyermeki tevékenység, melynek során fejlődik a megismerő képesség, pontosabbá válik a valóságról alkotott képe.

Ez a tevékenység a **legfejlesztőbb, legfontosabb a kisgyermek számára**, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, **élményt adó tevékenységgé**. Olyan elemi szükséglet, melynek állandóan, zavartalanul és visszatérő módon kell folytatódnia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus **utánozható mintát** ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, **bevonható társ** marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a **szabadjáték túlsúlyának** érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Célunk

- A játék tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciájának fejlesztése.
- Érzelmi, akaratni tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

Feladatunk

- Mint elsődleges tevékenységi formára, a szabadjátékra kell a legtöbb és lehetőleg minél egybefüggőbb időt biztosítani a rugalmasan kezelhető napirendben.
- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása.
- Inger gazdag, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, cselekvésre inspiráló környezet kialakítása.
- A játéktér mobilizálható kialakítása, amit a gyerekek saját igényüknek megfelelően átalakíthatnak
- A játékon belüli önállóság, a gyermek játékának tiszteletben tartása.
- Az ismeretszerzés, a sokszínű tapasztalatszerzés, élmények lehetőségének biztosítása.
- Társas kapcsolatok, együttműködés fejlesztése (páros és mikro csoportos formában).

- A játékeszközök legyenek motiválóak, fejlesztő hatásúak segítsék az elmélyült kitartó játékot.
- A játékidő kötetlenségének, folyamatosságának biztosítása.
- A különböző játéksituációknak elkülönített helyet biztosítunk a csoport szobába és az udvaron egyaránt.
- A gyerek pozitív és negatív élményeinek a játékban történő feldolgozása járuljon hozzá a lelki egyensúly megtartásához.

A megvalósulás módja

Szabad játék

- A gyermek belső igényeiből, szükségleteiből fakadnak,
- Játék közben fedezi fel és ismeri meg a gyerek az őt körülvevő világot.
- Felismeri önmaga lehetőségeit és korlátait.
- Erősödik én- és öntudata.
- Fejlődnek megismerő folyamatai, értelmi képességei, fantáziája, képzelete.
- Feldolgozza érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, lelki feszültségeit.
- Alakulnak szociális készségei, társas kapcsolatai.
- Felkészül a különböző szerepekre.
- Segíti az identitás kialakulását. Érvényre juttathatja a szabadságra való törekvését.
- Kielégítheti kíváncsiságát, tevékenységi vágyát, felnőtthez való hasonlítási igényét, szociális indítékait.
- A spontán tanulás színtere is, mely tanulási forma az utánpótláson alapuló tanulás mellett az első 7 évben meghatározó szerepet kap.

A gyermek dönt:

- A játéktevékenység kiválasztásában,
- Játékeszközök megválasztásában,
- A társak megválasztásában,
- Gyermeki játékelfogadás megvalósulásában,
- Játékszínhely megválasztásában, kialakításában.

Kezdeményezett játék:

Egy adott készség, képesség (pl. emlékezet, figyelem, ismeretbővítés, együttműködés stb.) begyakorlását vagy fejlesztését célozza meg.

Kezdeményezett játékok többsége is erre szolgál, pl. drámajátékok, mozgásos játékok, körjátékok.

Ezek azok, melyek előre konkrétan megtervezhetők, segítik egy-egy gyerek képességeinek, részképességeinek, vagy a közösségnek fejlődését.

Ha helyesen választjuk meg őket, egy idő után beépülnek a szabadjátékba, és színesítik, gazdagítják azt.

A fejlesztőjátékok, mint játéktevékenység és a fejlesztés játékossága, mint alapelv átmenetet biztosít két tevékenységforma között. Összeköti a játékot és a tanulást.

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Folyamatosan lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek arra, hogy a szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek aktuális fejlődésüket segítik.
- Az óvodapedagógus játéksegítő, támogató, élménybiztosító szerepe elengedhetetlen az elmélyült, gazdag, sokszínű játéktevékenység kialakulásához.
- A játéktevékenység eszközei a szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése.
- Elősegítjük a különböző fejlettségű és képességű gyermekek együtt játszását.
- A játékszabadság nélkülözhetetlen elemei a szabályok, melyek szokássá válásukkal megteremtik a játéktevékenység nyugalmát
- A gyerek játékának követése intenzív együttélést kíván az óvónőtől. A „Játékból való olvasni tudás” empátiát, tapintatot, megfelelő szintű intelligenciát követel.
- Megerősítő viselkedéssel alakítjuk a csoportban a toleranciát, a másság elfogadását.
- A felnőtt beavatkozása mintaadás, megoldási lehetőségek felállítása, választhatóság, valamint a testi épség megőrzése szempontjából indokolt. Az irányító, segítő szerep mindig a gyerekek igényeihez igazodjon.
- Fontosnak tartjuk a közös játszást, a gyermekek játékába való beleélést, az együttérzést és a türelmet.
- A játékon belül arra törekszünk, hogy a motorikus, a szociális és verbális tanulás egyensúlyban legyen.

- A gyermekek a szabad játék során maguk dönthetik el, hogy mit, hol, kivel kívánnak játszani.
- Szabályok: ne zavarják egymás játékát, ne rongálják az eszközöket, a játék végén a következő tevékenységhez szükséges mértékű rendet rakjanak.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Játéktevékenységük elmélyült és kitartó.
- Örömmel, önfeledten játszanak.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerep- és szabályjáték.
- Képesek a szabályokhoz alkalmazkodni.
- Tiszteletben tartják egymás játékát, betartják a társas viselkedés elemi szabályait.
- Értékelik és megbecsülik az önmaguk és társaik által készített eszközöket.
- Gazdag ismeretekkel rendelkeznek a többféle és több oldalról történő megismerés segítségével.
- Megismerő funkciók magas szintűek.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykednek.
- A játékos tanulás önálló tevékenységi formává válik.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekednek.

A tevékenységet segítő eszközök

- Gyakorló játék eszközei
- Szerepjáték eszközei, kellékei
- Képességfejlesztő játékok
- Építő- és konstruáló játékok
- Kreativitást fejlesztő, barkácsoló játékok
- Szabályjátékok eszközei
- Udvari mozgásfejlesztő eszközök

A játékeszközök folyamatos fejlesztésére, cseréjére, új eszközök beszerzésére, pótlására minden nevelési évben szükség van.

5.2. Vers, mese

A mese, a vers **ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek**, hagyományokat, értékeket, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek **érzelmi biztonságához**, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek **érzéki-érzelmi élményeket** nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a **mindennapos mondókázásra, verselésre**.

A mese a gyermek **érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője**. A mese - képi és konkrét formában - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő **viselkedésformákat**.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és **világképének kialakítására**.

Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, **belső képvilágot jelenít meg**. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek **saját vers- és mesealkotása**, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

- A gyermek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- Az irodalom, mint művészet megszerettetése, az irodalmi élmény befogadóképességének kialakítása a gyermekben.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- Interkulturális nevelés.
- A szülők nevelési szemléletének formálása.

Feladataink

- A gyermek anyanyelvi képességeinek, szókincsének, kifejezőképességének bővítése az irodalom eszközeivel.
- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- A gyermekek motiválása az irodalmi élmények befogadására.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Erkölcsei érzékük, ítélőképességük alakítása.
- Az irodalmi anyag feleljen meg az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.
- Ismereteik, látókörük bővítése, az irodalmi anyag igényes, életkornak megfelelő összeállításával.
- Példaadás a hangsúlyos, helyes és szép kiejtésre, beszédre. Az irodalmi anyag kifejező közvetítése.
- Beszédkedv felkeltése, a beszédmegértés képességének fejlesztése.
- Elsősorban a magyar népi, illetve klasszikus műalkotásokból, valamint a mai kortárs irodalmi művekből való választás.
- A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

Az irodalmi nevelés tartalma

- Beszélgetés, beszédművelés a mindennapok során.
- Irodalmi művek hallgatása: mesék, versek, mondókák, nép- és műköltészeti alkotások, stb.
- Színházi élmények nyújtása.
- Bábozás, dramatizálás, drámajáték.
- Ünnepek, irodalmi anyagai.
- A gyermekek által előadott mesék, versek, improvizálás.

Jellegzetes tartalmak korcsoportonként

2, 5-3-4 éves korban az igazi vers élmények a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. Lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetéséhez, sokszor ismételjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül **fokozatosan szoktatjuk** a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásnak. A gyermekekkel 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismertetünk meg Ismerkedés a képes-mesés könyvekkel.

4-5 éves gyermeknél kialakul a mese, vers szeretete. Igénylik, várják a mesét. Játékokban gyakran előfordul a mesélés, bábozás, ismert mondókák, kiolvasók, Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához választjuk. Segítséggel már megjelenítik a meséket és átélt élményeiket, rögtönöznek bábjátékot. 4-5 mondókát, 5-6 verset és 10-14 új mesét ismertetünk meg.

5-6-7 (8) éves korú gyermekeknél **megragadunk minden adandó alkalmat**, a kiolvasók, rigmusok ismétlésére. 4-5 kiolvasóval gazdagítjuk a mondókákat, találós kérdésekkel, rím játékokkal játszunk. Ismételjük az előző évben tanult verseket. Az új verseket 10-15, úgy választ meg, hogy kapcsolódjon a gyerek élményeihez. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. Az év során megismertetünk 15-20 új mesét. A mesélés minden nap megjelenik az óvodában. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal történik. Ezeken keresztül elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyerekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A megvalósítás folyamata, formái

- Az irodalmi anyagot a magyar népmesék, népi mondókák, közmondások alkotják.
- Az irodalmi élménynyújtásnak állandó helyet kell biztosítani, ahol a könyvek, bábok, dramatikus kellékek is megtalálhatók.

- A gyermekek életkori sajátosságai, valamint évszakok, ünnepek szerint válogatjuk össze az irodalmi anyagot.
- A kötetlen jellegű kezdeményezés, a rendszeresen, naponta visszatérő hangulatkeltő elemek (zene, csengő, gyertya) és a gyermeki várakozást kielégítő irodalmi élmények hatására a gyerekek önként vállalt „kötött” foglalkozásává, mindennapos igényévé válik.
- Előadásmódunk legyen igényes, hiteles, hasson a gyermek alkotó képzeletvilágára, fantáziájára.
- A drámapedagógiai szemlélet jegyében segítjük a gyerekek önálló dramatikus és bábos kezdeményezéseit.
- Nagyon fontos a gyermek számára a mesélővel való személyes kapcsolat, ez érzelmi biztonságot jelent számára (ugyanúgy, mint a játéktevékenység során).
- Ez a belső képalkotási folyamat a gyermek élményfeldolgozásának legfontosabb formája.
- A gyermekek képesek vers és mesealkotásra, melyet mozgással vagy ábrázolással is vegyítenek, ez igen fontos önkifejező mód.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Szívesen és önként hallgatnak verset, mesét, van kedvenc meséjük, történetük.
- Önállóan is kezdeményeznek mesélést, bábozást, dramatikus játékot.
- Tiszta kiejtéssel, természetes hanghordozással, a ritmust érzékelve verselnek, mondókáznak.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, azt mozgásban és képben is megjeleníteni, elmondani.
- Gazdag szókincsrel és kifejező képességgel rendelkeznek, képesek meséket, történeteket alkotni.
- Figyelmesen, kitartóan végighallgatják óvónőiket, társaikat.
- Óvják a könyv állagát, tudjanak könyvben kép alapján tájékozódni.
- Kialakul belső igényük az ismert irodalmi művek újrhallgatására.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

Funkcionális eszközök

- Mesekönyvek, szakkönyvek
- Bábparaván, bábok, jelmezek, dramatizációs eszközök.

- Diafilmek, videofilmek, CD, magnó, kazetták.
- Anyanyelvi játékok.
- Témakörök szerinti mese- és versgyűjtemény.

Az eszközöket minden évben folyamatosan bővítjük az új kiadványokkal, mese, verskötetekkel, CD-kel.

5.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

„ A zenei nevelés a 3-7 évig terjedő korban, a gyermeki értelem és lélek fejlődésének legfontosabb idejében rendkívül nagy jelentőségű. Egyrészt, mert az emberi lélek nemesítését szolgálja, másrészt, mert a magyarrá nevelést hatásosan segíti elő.”

(Kodály Zoltán)

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és **gazdagítja az anyanyelvi örökséget**.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben **felkeltik zenei érdeklődését**, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során **a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét**.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a **hagyományok megismerését, továbbélését segítik**. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk

- A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozza zenei anyanyelvüket.
- Zenei érdeklődésük, ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk kialakítása, fejlesztése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus szép mozgásának fejlesztése.
- A népzene, a népdal, a népszokások, népi hangszerek megismertetése.

59

Feladatunk

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A közös éneklés, mondókázás, dalos játék, népi játék és gyermektánc segítségével az együttes élmény biztosítása közös zenélésen keresztül.
- Zenei képességfejlesztés az énekes népi játékok eszközeinek felhasználásával
- Ritmusérzék, éneklési készség, zenei képesség, kreatív mozgás fejlesztése.
- A környezet hangjainak, zörejeinek megfigyelésével énekléssel, zenével a gyerekek éneklési kedvének felkeltése, az ehhez szükséges feltételek biztosítása.
- Évszakhoz kapcsolódó szokások, dalok, népi játékok megismertetése, népi hagyományok felelevenítése, ápolása, anyaggyűjtése.
- Zenei kreativitás fejlesztése igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetésével.
- A migráns gyerekek kulturális értékeit figyelembe vevő dal és zeneanyag választása.

Zenei nevelésünk tartalma

- Népi dalos játékok, mozgásos játékok, népi mondókák, ölbeli játékok
- Gyermekdalok, altatók, hintáztatók, simogatók, lovagoltatók.
- Népi hagyományok dalos játéka.
- Gyermeknek írt műdalok, más népek dalai.
- Válogatás a nemzetiségi, etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek népzenei anyagaiból életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően.

- Ünnepekhez kapcsolódó dalok, zenék.
- Hangszeres zenehallgatás: magyar népzenei alkotások (vokális és hangszeres zene) műdalok, alkalmi dalok
- Hangszerekkel való ismerkedés
- Kortárs zenei és művészeti alkotások (Bródy János, Halász Judit, Gryllus Vilmos dalai, Kaláka együttes, Alma együttes, Kolompos, Muzsikás együttes stb. alkotásai)

Jellegzetes tartalmak korcsoportonként

A 3-4 éves gyermekekkel megismertetünk 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek. Ebben a korban gyakran játszunk ölbeli játékokat. Játék közben megismertetjük az alapfogalmakat és bemutatjuk a halk, hangos beszéd, mondóka ének közötti különbséget. Megfigyeltetjük a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása, gyakorlása. Különböző mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést. A mindennapok során a különböző, tevékenységekhez kapcsolódva nyújtunk zenehallgatási élményt.

A 4-5 éves gyermekekkel megismertetünk 4-5 új mondókát és 12-15 új gyermekdalt. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogatnak. Lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre, a halk, hangos és magas-mély hangok közötti különbség gyakorlására. Ritmushangszerek használatával ismételtetik az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és mondókák, dalok ritmusát. A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, párválasztó stb. Lehetőséget biztosítunk, hogy a különböző tevékenységekhez kapcsolódva mindennapos zenei élményhez jussanak.

Az 5-6-7 éves gyermekekkel megismertetünk 4-7 új mondókát, 14-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. Ebben a korban már bonyolultabb dalos játékokat választunk (párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító, fogyó, ügyességi, esztétikus mozgást igénylő játék). Megismertetünk olyan egyszerű táncos lépéseket, amit a felnőtt minta utánpótlásával követni tudnak. Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre. A hallásfejlesztést elősegítő fogalompárokot összekapcsoljuk a tempó változtatásával vagy dallambújtatással.

A megvalósítás folyamata és formái

- A gyermekkel való ismerkedés során, a személyes kontaktus létrehozásában, az óvodai környezet elfogadtatásában, segítséget nyújt az éneklés.
- A mindennapos éneklés az óvónő belső igényéből fakadjon.
- Kapcsolódhat spontán kialakult játékhelyzetekhez, kezdeményezhetik a gyerekek, vagy az óvónő. Fontos az óvónő módszertani kulturáltsága és naprakészége, a dalanyag igényes válogatása.
- A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük.
- A zenei képességfejlesztést kötetlen jelleggel, mikro csoportos formában tartjuk, ahol a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejlesztő munkánkat végezni.
- Az énekes játékokat a nagyobbak számára kötött jelleggel, főleg az udvaron vagy a délelőtti levegőzés előtt tartjuk, így biztosítjuk a játék folyamatosságát.
- A zenehallgatást a különböző tevékenységekhez kapcsoljuk, figyelembe vesszük a gyermekek hovatartozását.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- A gyermekek örömmel játsszák az énekes-dalos játékokat.
- Gátlások nélkül, egyedül is tudjanak énekelni.
- Törekedjenek tiszta éneklésre., zenei fogékonyságuk, érzékenységük koruknak megfelelő.
- Ismerjék fel dallamotívum alapján hallott dalt, néhány természeti, környezetbeli hangot.
- Fejezzék ki cselekvéssel a dalok ritmusát és az egyenletes lüktetést.
- Tudjanak egyszerű táncos mozgásokat esztétikusan elvégezni, mozgásuk esztétikus, ritmuskövető.
- Tudjanak az óvónő énekére, hangszeres játékára figyelni, szívesen hallgassanak zenét.
- Különböztessenek meg a zenei fogalom párokat (halk-hangos stb.)
- Legyenek képesek egyszerűbb hangszerek használatára.
- Ismerjék a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Funkcionális eszközök

- Ritmushangszerek fémből, fából, természetes anyagokból
- Zenei kazetták, CD-k, furulya
- CD lejátszó
- Szakkönyvek
- Saját gyakorlat alapján készült dal és mondóka, dalos játék gyűjtemény.
- Eszköztárunkat aktuális kiadványokkal, új eszközökkel évente frissítjük.
- Veronika zeneterápia anyaga

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. **A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.**

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Célunk

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőség biztosítása.
- A gyermekek tér - forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, fogékonyságuk, igényességük alakítása.

- Segítsük a képi- plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódás és rendező képességek alakulását.

Feladatunk

- A gyermeki alkotó - alakító tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, idő, minőségi eszköz)
- Az ábrázolás eszközeit a gyermek által elérhető helyen tartjuk.
- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön
- Élményből, tapasztalatból való kiindulás
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- A gyermekek ismerjék meg a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait, a velük való bánásmódot.
- Az alkotó kedvet ötletekkel, javaslatokkal, egy-egy inspiráló eszközzel segítjük.
- Támogatjuk a gyermekek kezdeményezését a csoportos alkotásra.
- Nagy odafigyelést tanúsítunk a helyes ceruzafogás iránt!
- A mintázási kedvet többféle természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeljük.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Tehetséges gyermekek kiemelt fejlesztése.
- Különböző technikák használatának megismerése, tanítása.
- Az alkotáshoz szükséges téma és technika javaslat
- Gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása, annak képi kifejezése
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.
- Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Vizuális nevelés tartalma

A foglalkozások anyagait tudatosan választjuk

- Természeti megfigyelés
- Emlékezet utáni ábrázoló tevékenység

- Illusztrálás
- Díszítő munka
- Mintázás
- Népművészet elemei

Alkalmazott technikák

- Firkálás
- Rajzolás, festés, mintázás
- Ragasztás, tépés, vágás
- Szövés, fonás
- Gyertyaöntés, nemezelés, gyöngyfűzés
- Hajtogatás
- Termés mozaikkészítés
- Üvegfestés
- Textilmunkák, bábkészítés
- Vegyes munkák
- Egyéni és közös kompozíciók létrehozása
- Makettek alkotása
- Népművészeti, képzőművészeti alkotásokkal való ismerkedés.

Jellegzetes tartalmak korcsoportonként

A 3-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal, eszközökkel és különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és értékelő képesség kialakulását. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakításhoz biztosítjuk a különböző eszközöket, a megfelelő technikai lehetőségeket. (festéssel, zsírkrétával, ragasztással, agyagba karcolással, nyomattal) Segítjük a gyermek képalakító képességét a szórt elrendezéstől, a képelemek, a részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. Felfedeztetjük a különböző tárgyak formáit, alakzatait, megismertetjük a gyermekeket az anyagok alakíthatóságával. Biztosítsuk a tapasztalatszerzés lehetőségét.

A 4-5 évesek alkotó-alakító tevékenységét bővítjük a szükséges eszközökkel: ceruzákkal, krétákkal, festékekkel stb. Megjelenik a szándékos képalakító tevékenység, melyet segítünk kapcsolódó témákkal, technikákkal. Megjelenik az ember, a környezet, a tárgyak, cselekmények ábrázolása. Egy-egy emlék

közös vizuális felidézése során felhívjuk figyelmüket a részletek fontosságára. Képalakításra jellemző: gazdagabb formák, színkeverés, színárnyalatok. Eszköztár bővül spárgákkal, fonalakkal, textillel, termékekkel, bőrrel. Plasztikai munkájukat jellemzi a formák tagolása. A témaválasztást egybekötjük a tapasztalással és a közös élményszerzéssel.

5-6-7 éves korban a tevékenységi formák az eszközök és a fejlesztési célok azonosak a 4-5 évesekével. A fejlődés a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, a készülő dolgok bonyolultságában és a tervszerű készítésben jelenik meg. Támogatjuk az egyre gyakrabban jelentkező közös alkotásokat. Képalakítás során alkalmazzuk: batikolás, kollázs készítés, viaszkarcs, márványozás technikáját. Rajzban és plasztikai munkáknál megjelenik térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás. Minden témához biztosítjuk az élményszerzést és a tapasztalatszerzést (kirándulás, séta, „megfogom”, „kipróbálok”).

Az udvari lehetőségeket az ábrázoló tevékenységek terén is egész évben kihasználjuk.

A megvalósítás folyamata és formái

- A tevékenység szervezésében alapvető feladatunk egy elhatárolt hely biztosítása, ahol **a nap folyamán bármikor**, bárki szabad választása alapján ábrázoló tevékenységbe kezdhet. Ennek alapfeltétele, hogy az ábrázolás minden eszköze a gyermekek számára elérhető helyen legyen. Igyekszünk biztosítani minőségben megfelelő eszközöket, amelyek célszerűek, praktikusak, esztétikusak. Az ábrázoló tevékenység épüljön be a spontán játékukba.
- Ezek a tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi- plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását. A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeleinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- Az **igény kialakítása** az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Építünk a gyermekek kíváncsiságára, megadjuk számunkra a választás lehetőségét anyagban, témában, technikában.

- Egyénileg nyújtunk segítséget a gyermekek továbbfejlesztése érdekében.
- A változatos tevékenységek során ügyelünk arra, hogy a gyerekek rajzolása ne merevedjen sémává.
- Tehetséges gyermekeinkkel mikro csoportos formában külön foglalkozunk, témában, technikában, biztosítva a plusz eszközöket. Biztosítjuk számukra, hogy önmagukhoz képest fejlődni tudjanak.
- Fontosak az **óvodapedagógus** tulajdonságai (türelem, beleélő képesség, elkötelezettség, sokfajta eszköz és technika ismeret, ennek a tevékenység formának a szeretete), hiszen ezek segítségével tudja eredményesen átadni tudását és a tevékenység megszerettetését.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Képzalkotásban egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó élményeiket, elképzeléseiket.
- Örömmel, saját kezdeményezésre is ábrázolnak, élményeiket képesek megjeleníteni.
- Megfelelő a finommotorikus képességük, szem-kézmozgásuk összerendezett.
- Vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük koruknak megfelelő.
- Térlátásuk koruknak megfelelő.
- Szívesen alkotnak közösen a többi gyerekekkel, ötletet, javaslatot saját döntésük alapján mérlegelnek
- Megfogalmazzák értékítéleteiket, beszélgetni tudnak az alkotásokról és elfogadják mások véleményét.
- Ábrázolás során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.
- A megismert, elsajátított vizuális technikák közül önállóan tudnak választani és céljukat kreatívan megvalósítani, helyesen, magabiztosan, rendeltetésszerűen fogják és használják az eszközöket.
- Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság.
- Emberábrázolásban megjelennek a részformák, egyszerű mozgások
- Saját elképzelésük alapján díszítenek tárgyakat

Funkcionális eszközök

Barkácsoláshoz, építéshez:

- nagyméretű dobozok, textil, kiegészítő eszközök
- természetes anyagokból, különböző anyagok, tárgyak (kavics, faháncs, szalma, csuhé, stb.)

Plasztikai munkákhoz:

- homok, agyag, gyurma, papírok, textil, fonal, bőr, termékek, természetes anyagok, gyapjú

Képalakításhoz:

- zsírkréta, festék (tempera, vízfesték, akril festék)
- színes ceruzák
- üvegfesték, textilfesték
- különféle színű, méretű, minőségű papírok
- olló, ragasztó
- termékek, magok

Egyéb technikákhoz:

- gyöngyfűzés, origami, bábkészítés
- szövés-fonás, varrás
- batikolás
- gyertyaöntés, nemezelés
- szalvéta technika

Eszközeink beszerzése folyamatos, szükséges minden évben pótolni az elhasznált, elfogyott eszköztárunkat a gyermek létszámnak megfelelő mennyiségben.

5.5. Mozgás

A gyermekek mozgásfejlesztése magába foglalja az aktív **nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig**, és az egész személyiségfejlődést elősegíti. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyet sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi

biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a **mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása**.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az **erő és az állóképesség fejlődésére**, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, **egészséges fejlődését**. Fontos szerepük van a **helyes testtartáshoz** szükséges **izomegyensúly kialakulásában**, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A **spontán, a szabad játék** kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az **irányított mozgásos tevékenységek**. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az **egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve**, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel alakítása, egészség megőrzése, egészséges életmódra nevelés.
- Mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Feladatunk

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
- A testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése a megfelelő terheléssel.

- A mindennapos rendszeres mozgás biztosítása.
- A mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- A játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű mozgástapasztalat biztosítása az optimális fejlődéshez.
- A mozgásfejlesztés segítse elő a mozgásbiztonság kialakulását, a mozgásügyesség fejlődését, a mozgáskoordináció alakulását.
- Sikerélmény biztosítása, mely a mozgáshoz kapcsolódó pozitív érzelmi viszony kialakulását segíti elő.
- Célirányos preventív mozgásprogram alkalmazása testtartási rendellenesség, lábboltozat egészséges fejlődése érdekében.
- A mozgáson keresztül értelmi, szociális képességek fejlesztése.
- Kognitív képességek fejlesztése a mozgáson keresztül.
- A tevékenység irányításánál és értékelésénél az egyéni fejlődési jellemzők figyelembe vétele, differenciálása.

A mozgásfejlesztés alapelvei

- Inger gazdag környezet biztosítása, mely fokozza a gyermeki érdeklődést, és tevékenységre ösztönöz.
- A spontán érzelmi motivációkra építsünk, az egyéni fejlettséget figyelembe véve.
- A foglalkozás legyen rendszeres, mert fejlesztő hatás csak így érhető el.
- A fejlesztés legyen komplex, mert a gyermek egész személyiségét kell fejleszteni.
- A fejlesztés legyen játékos, az életkornak megfelelő. Tegyük hatékonyá, élvezetessé a gyermekek számára a mozgást.
- Kövessük nyomon a fejlődést, így tudjuk azt a gyermekek tempójához, fejlettségi szintjéhez igazítani.

A mozgás tartalma

A mozgás feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi, a gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Mozgásfejlesztő programunk megvalósításához a mozgásfejlesztés területén biztosítjuk a megfelelő feltételeket a mindennapos mozgáshoz. Az eszközök kiválasztásánál szempont a gyerekek életkora, a csoport összetétele.

A mozgásfejlesztés területei

- Szabad játékban, természetes mozgás közben
- Mindennapos testnevelés
- Kötelező testnevelési foglalkozások szervezése
- Differenciált, egyéni fejlesztés
- Prevenációs kiegészítő mozgások

Szabadjáték, természetes mozgás

- A gyermeki tevékenységek rendszerében állandó lehetőség biztosítása a testi képességek fejlesztésére. (Nagymozgások, finommotorika, motoros koordináció)
- Csoportszoba berendezéseit úgy alakítjuk, hogy legyen lehetőségük a természetes nagy mozgások gyakorlására a mindennapos játék során.
- A szabadban mozgásfejlesztő eszközök biztosítása. Rendszeres mozgásos játékok szervezése.

Mindennapos testnevelés

- A mindennapos testnevelés fontos szerepet tölt be a gyermekek napirendjében. Ez a mindennapi mozgás felfrissíti, edzi őket.
- Itt valósulnak meg a napi láb és testtartás javítását, a rendellenességek kialakulását megelőző prevenációs gyakorlatok.
- Középpontjában a mozgásos játékok állnak, melyek kiegészülnek gimnasztikai gyakorlatokkal.
- Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.
- Váljék igényükké, szokásukká a mindennapi mozgás.

Kötelező testnevelési foglalkozások

- E szervezeti forma az óvodapedagógus által szervezett kötött tevékenység, melyet legalább heti egy alkalommal kell a napirendbe beiktatni.
- A foglalkozások tervezésénél a fejlesztendő képességekből, kompetenciákból kell kiindulni.
- Kapjon nagyobb hangsúlyt a mozgásos játékkal való fejlesztés.

- A foglalkozások vezetésében szemléletváltásra van szükség!

A foglalkozás felépítési formája:

- Játék-bevezető gyakorlatok: A motoros képességek fejlesztése a játékon keresztül. (Járó, futó mozgásos testnevelési játékok)
- Játék-gimnasztikai alapformák tanítása: Új játék tanítása, gyakorlása. Kézi és tornaszerrel végzett gyakorlatok különböző képességek fejlesztésére. Olyan elemek tanítása, amelyek előtt szükség van bemelegítésre. (pl. gurulóátfordulás)
- Játék-főgyakorlat: Motorikus képességek fejlesztése. (pl. labdás főgyakorlatok)
- Játék-levezetés: Futó és fogójátékok. Utánzó járások.

Foglalkoztatási formák:

- Egyenkénti folyamatos foglalkoztatási forma (pl. mászás, távolugrás folyamatosan egymás után stb.)
- Csatontonkénti foglalkoztatás (egyszerre gyakorolnak a csapatok, más-más feladattal)
- Együttes csoport munka (egyszerre mindenki ugyanazt a gyakorlatot végzi)
- Köredzés (csoportok egy időben más-más feladatot végeznek, jelre cserélnek)
- Akadálypálya (körben egymás után egyenként folyamatosan végzik a gyakorlatot)

A foglalkozások ideje 30 és 45 perc között életkor és terhelhetőségtől függően.

Differenciált, mozgáson keresztüli képességfejlesztés

Felmérés alapján kiszűrjük azokat a gyermekeket, akik valamilyen rész-képesség területén lemaradást mutatnak, mozgáskoordinációs zavarokkal, magatartásproblémákkal küzdenek.

A rendellenességek korrekcióját mozgáskoordinátor segítségével végezzük, differenciált egyéni fejlesztéssel, speciális eszközökkel.

A differenciálás módja

- különbség a végrehajtás tempójában,
- ismétlés számban,
- segítségadás mértékében, módjában,
- foglalkoztatási formában,
- egyénre szabott hibajavítás,
- lehetőség a különböző nehézségű feladatok közti választásban,
- lehetőség a szabad mozgásra,
- szabad játék

Jellegzetes tartalmak korcsoportonként

A 2, 5-3-4 évesek testnevelési anyaga a természetes mozgásokat tartalmazza, ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozáson, a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival: a testrészek ismeretét célzó gyakorlatok, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésben már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot kell tervezni, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. A mozgásfejlesztésnél előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése, valamint a szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok. A testséma fejlesztés területéről kiemelt helyet kap az oldaliság tanítása. A megkülönböztetésnél a „jobb-bal” kifejezéseket használjuk a csuklón lévő jelhez igazodva. Az észlelés fejlesztése megjelenik, de még nem kiemelt feladatként.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére tervezünk sok gyakorlatot. Új feladatként jelentkezik a finommozgás fejlesztése, erre fektetjük a legnagyobb hangsúlyt. Természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok szalagok. A foglalkozásokon

lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

A megvalósítás folyamata, formái

A foglalkozások szervezésénél fontos szempont, hogy a gyerekek a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak, ezért többnyire az együttes foglalkoztatási formát alkalmazunk.

Amíg lehetőség van rá, a szabadban tornázunk.

Fontos feladatunk, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges, és elégséges szabályok megtanítása.

Napirendünket úgy alakítjuk, hogy egész nap folyamán biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre. Az eszközök és tevékenységek megválasztásával a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően, sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A kézi szerek gyakori használatával tesszük érdekesebbé, változatosabbá a foglalkozásokat, ezek egyben jól szolgálgják a fejlesztési célkitűzéseket.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így gyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet.

A foglalkozások anyagát kisebb módosításokkal dr. Tóthszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában c. segédanyagára építjük.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- A gyerekek szívesen és önként vesznek részt, és igénylik a rendszeres, mindennapi mozgást.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- Megfelelő teherbíró-, jó állóképességgel rendelkeznek.
- Képesek minden természetes mozgás elvégzésére.

- Eredményesek az egyensúlyozási feladatokban, tudnak térbe tájékozódni.
- Ügyesen használják az eszközöket.
- Kialakult a dominancia, magabiztosan alkalmazzák a jobb-bal kifejezéseket.
- Téri tájékozódásuk kialakult, irányokat meg tudják különböztetni.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációjuk.
- Fejlett az egyensúlyérzékük.
- Uralkodnak saját mozgásukon, betartják a szabályokat.
- Képesek a feladatok gondolati véghezvitelére.
- Képesek a csoportkövetelményekhez alkalmazkodni.
- Kezdeményezik önállóan is az egyszerű mozgásos játékokat.
- Mozgástevékenységben kitartóak, képesek közös erőfeszítésekre.
- Ismerik a csapatjáték szabályait.
- Megjelenik mozgásukban a kreativitás. (tánc-mozgás zenére, játék kitalálása)

Funkcionális eszközök

- Kézi szerek

Labdák, babzsákok, szalagok, kendők, tornakarikák, tornabotok, kötelek

- Torna eszközök

Bordásfal, ugrószekrény, zsámolyok, trambulín, tornaszőnyegek, egyensúlyozó gerenda, padok

Több funkciós fajtékok, kerékpár, roller, udvari forgó

Szakkönyvek

Az eszközök folyamatos bővítésére, cseréjére, fejlesztésére minden évben szükség van.

5.6. Külső világ tevékeny megismerése

„... és látta Isten, hogy amit alkotott igen jó, és fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze.”

(I. Mózes; 2. 15)

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a **nemzeti kultúra értékeit, hagyományait** az adott tájra, helyiségre jellemző néphagyományok közvetítésére. Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás képessége, egyénisége, továbbá az őt

körülvevő felnőttek pozitív példája, akkor gyermekeink megszeretik, ragaszkodnak környezetükhöz, lehetőségeikhez képest védik és megfelelő ismeretekkel rendelkezve, eligazodnak benne.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során **tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi- környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.**

A valóság felfedezése során **pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.**

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.** Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Célunk

- A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismerése életkoruknak és egyéni adottságuknak megfelelő tájékozottság elérése.
- A természeti és társadalmi környezetben való eligazodás, beilleszkedés megalapozása, a gyermekek valóságképének kialakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

Feladatunk

- A gyermekek tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára támaszkodva új ismeretek nyújtása, mélyítése, rendszerezése.
- Szerezzenek minél több tapasztalatot (mozgásos és érzékszervi) tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből. Igaz tapasztalatok kiemelése, a tévesek korrigálása, pontosítása.
- Változatos tevékenységek biztosítása a felfedezésre, megfigyelésre, kísérletezésre, megismerésre.

- Biztosítjuk az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- Témaválasztásnál figyelembe vesszük a lakóhelyünk, környezetünk sajátosságait.
- Megtanítjuk felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról ismereteket nyújtunk.
- Az udvaron lehetőséget biztosítunk a kertgondozásra, ehhez megteremtjük a feltételeket.
- Környezettudatos magatartás kialakítása, környezet és természet védelmére nevelés.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermeki kíváncsiság, megismerési vágy, érdeklődés kielégítése
- A valóság objektív bemutatása, ítélőképességük alakítása.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Logikus gondolkodás megalapozása
- A néphagyományok életkornak megfelelő feldolgozása
- A természet szeretetére, védelmére való ráhangolás, nevelés
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

A megismerési folyamat tartalma

Természeti és társadalmi környezet megismerése

Természeti környezetünk témái

- Színek
- Állatok, növények, környezetvédelem
- Fenntarthatóság, környezettudatos életmód
- Évszakok, napszakok
- Élő-élettelen világ

Társadalmi környezetünk témái

- Család, személyes adatok
- Emberi környezet, emberek munkája, foglalkozások
- Az óvoda és környezete
- Közlekedés

- Testünk, érzékszerveink
- Néphagyományok, helyi hagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra emlékei

Matematikai tartalmú ismeretek

- Összehasonlítás, különbségek, azonosságok felfedeztetése
- Halmazok elemeinek számlálása (több-kevesebb-ugyanannyi)
- Relációk, irányok, arányok, síkban, térben
- Soralkotások, sorba-rendezések, tő- és sorszámnevek
- Geometriai formák, tulajdonságok, térbeli kiterjedések
- Szimmetria
- Elemzés, összehasonlítás, szintetizálás

Jellegzetes tartalmak korcsoportonként

2, 5-3-4 éves korban a következő témakörök köré csoportosítjuk a közvetlen tapasztalatszerzést, a megismerési folyamatokat

- Az óvoda elfogadása, megszerettetése
- Az óvoda közvetlen környezetének megismertetése,
- A család tagjai
- Testünk -önmaguk felismerése tükörben
- Évszakok szépségei, színei, jelenségei
- Időjárás és öltözködés összefüggései
- Közvetlen környezetükben található növények, gyümölcsök, állatok.
- Természetvédelem, a megismert növényeket, állatokat saját környezetükben figyeljük meg.
- Közvetlen környezetünk védelme

4-5 éves korban

- Élményszerző séták az óvoda közvetlen környezetében
- A családról szerzett ismeretek bővítése - szituációs játékokkal
- Testünk - testrészek ismerete, testfogalom kialakítása, oldaliság kialakítása
- Az évszakok: időjárás változásainak megfigyelése, összefüggések keresése, az időjárás változása, az emberek tevékenysége, és az állatok életmódja között
- Téli madáretetés
- Szelektív hulladékgyűjtés

- Tágabb környezetünk védelme
- Gyűjtőmunkák gazdagítása, differenciálása
- Közlekedés: személy és teherszállító járművek, gyalogos közlekedés szabályai

5-6-7 évesek

- Megismertetjük a tágabb környezetet, ellátogatunk intézményekbe, középületekbe
- Család: nemek és korszerinti csoportosítás, rokoni kapcsolatok
- Munka területei, eszközei
- Testünk: testrészek pontos megnevezése, domináns kéz tudatosítása, érzékszervek használata, ápolása, keresztcsatornák fejlesztése.
- Évszakok: környezetszennyezés-környezetvédelem
- Szelektív hulladékgyűjtés: a hulladék újrahasznosításának ismerete, lehetősége
- Állatok: kirándulás szervezése állatkertbe, terráriumba
- Fenntarthatóság: Tisztaság a természetben és vizeinkben egyaránt.
- Közlekedés: szárazföldi, légi, vízi
- A gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét. Fontos, hogy ne rongálják, ha nem védjük és gondozzuk az élő természetet.

A megvalósítás folyamata, formái

- A környezeti nevelés nem különül el, hanem integrálódik a különböző tevékenységi körökbe. Folyamatosan alakítjuk azokat a szokásokat, magatartásformákat, melyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják.
- Úgy szervezzük a gyermekek egész napos tevékenységét, hogy a külső világ megismeréséből, élményeiből, tapasztalataiból (pl. séták, kirándulások, természeti megfigyelések) nyert ismeretanyagot a gyermekek komplex módon, az egész napi játékban, kötetlen formában alkalmazzák.
- Törekszünk a természetes anyagok használatára mindennapjainkban úgy a használati tárgyaink, mint eszközeink terén.
- Tervezésnél kiindulási alapként tekintjük a témakörök évszakonkénti csoportosítását, figyelembe véve a jeles napokat és a kialakítandó hagyományainkat.

- Amit csak lehet természetes környezetben, élőben, több érzékszervre hatóan figyeltetjük, tapasztaltatjuk meg a gyerekekkel ügyelve a természet rendjének megtartására.
- A verbális fejlesztés, a környezet megismerésére nevelés, foglalkozásokon célként és eszközként megjelenik. Biztosítjuk a kommunikációs lehetőséget, az érzelmi biztonságot, a szókincs, a nyelvi képességek fejlesztését.
- A csoport ismeretében, az adott témakör és szituáció dönti el, hogy kötött vagy kötetlen foglalkozás lehetőségét választjuk, de minden esetben a tevékenységet hasssa át a játékosság, az élményt adó oldott légkörben zajló cselekvés.
- 6-7 éves korban szükségesnek tartjuk az alkalmankénti kötött, mikro csoportos foglalkozásokat, hogy a gyermekek ismereteit, tapasztalatait rendszerezzük, gyarapítsuk, képet kapjunk tudásukról, fejlettségükről.
- Olyan helyzeteket teremtünk számukra, ahol élményszerűen tapasztalhatnak, megfigyelhetnek, vizsgálódhatnak, kutakodhatnak, kísérletezhetnek.
- Saját gondozású kiskert és gyógynövényes kert létesítése, gondozása, megfigyelése segítségével a tapasztalatok összefoglalása, felhasználása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Rendelkeznek elemi ismeretekkel önmagukról, környezetükről
- Ismerik születési helyüket, idejüket
- Megkülönböztetik az évszakokat, napszakokat, látják az összefüggéseket, elemi ítéleteket, következtetéseket tudnak levonni
- Ismerik a környezetünkben lévő intézményeket, épületeket, esztétikai alkotásokat
- Ismerik a gyűjtő fogalmakat és alkotó elemeiket (évszakok, közlekedési eszközök, állatok, növények, stb.)
- Ismerik a környezet megóvásának és az állatok védelmének alapvető szabályait
- Ismerik az alapszíneket és árnyalatait
- Gyakorlottak a gyalogos közlekedés szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Tudnak 10-es számkörben hasonlítani mennyiség, forma, szín, nagyság szerint, kialakult számfogalmuk.

- Össze tudnak hasonlítani mennyiségi viszonyokat, sík- és térbeli kiterjedéseket
- Megfelelően használják a téri irányokat
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz alkalmazkodó érthető beszéd.

5.6.1. Matematikai tapasztalatok szerzése

A matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.

80

Célunk

- A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

Feladataink

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- A matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építő problémahelyzetek teremtése.
- A matematikai tartalmú játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- A matematikai ítéletek, térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.

3-4 éves korban is adunk a gyermekeknek matematikai ismereteket, de játékaikban, mindennapi tevékenységeikben ágyazva használjuk a matematikai fogalmakat.

4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai nevelés, amely játékos cselekvés. Minden érzékszervüket bevonjuk a tapasztalatszerzésbe.

5-6-7 éves korban jutnak el oda, hogy sok tapasztalatot szereznek környezetük mennyiségi és formai összefüggéseiről és térbeli viszonyairól.

Matematikai képességüket az alábbi témakörökben fejlesztjük:

- A számfogalom előkészítése, megalapozása
- Halmazok képzése, összehasonlítása, bontása
- Halmazok elemeinek sorba rendezése, összemérése, becslése, párosítása, több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetése, gyakorlása.
- Mennyiségek összemérése síkban és térben, hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, tömeg, űrtartalom szerint.
- Fedezzék fel a rész és egész viszonyát a válogatások mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, egyéni fejlettségtől függően a 6-10-ig számkörben mozogjanak.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértetése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, űrtartalom, tömeg.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatot a gömbölyű, szögletes formákról, érzékeljék tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különböző elemekből
- Szerezzenek tapasztalatokat a síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele.

Tájékozódás síkban és térben

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Tükörkép játékok, szimmetria felfedezése.
- Tájékozódás labirintusban.
- Sorozatok létrehozása színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Számfogalmuk a 10-es számkörben mozog.
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.

- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás fogalmait: kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismerik az irányokat, és helyesen értelmezik a feladat végzés során.
- Helyesen használják a névutókat.
- Az alapvető formákat felismerik: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat felismerik, megnevezik.
- Képesek a részekből egészet kirakni.
- Tapasztalatot szereztek a tükörképről, szimmetriáról.
- Problémamegoldó készségük, logikus gondolkodásuk, következtetések életkoruknak megfelel.

Funkcionális eszközök

- Szemléltető képek - emberek - állatok - növények világából
- Ravensburger képességfejlesztő játékok
- Minimat eszközei, logikai eszközök, számrudak
- Kerti szerszámok
- Madáretető
- Nagyító, távcső
- Csapadékmérő
- Képalbumok, ismeretterjesztő könyvek
- Összegyűjtött kincsek
- Akvárium
- Audió-vizuális eszközök

Eszközeinket a gyermeklétszámnak megfelelően bővítjük, fejlesztjük.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka önként és szabadon választott tevékenység, mely valamilyen belső vagy külső szükségletből indul ki, melynek kézzel fogható, valódi eredménye van.

A munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének lényeges színtere. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más

felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk

- A munka jellegű tevékenységek által a gyermekek önismeretének, önbecsülésének erkölcsi tulajdonságainak kialakítása, erősítése, személyiségfejlesztésük érdekében.
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Felelősségérzetük, feladattudatuk kialakítása.

Feladatunk

- Életkoruknak megfelelő belső igény, pozitív hozzáállás kialakítása.
- Önbizalmuk erősítése, gátlásaik feloldása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése, megfelelő hely és idő biztosítása a folyamatosság érdekében.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Helyzetteremtéssel és pozitív példaadással a munka megszerettetése.
- Az eszközök használatához szükséges képességek, jártasságok kialakítása.
- A kooperációs és segítőkészség kialakítása.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból kapja a gyermek.

- A munkatevékenység játékos jellegének fenntartása, lehetőségek biztosítása.
- A munka megbecsülésére nevelés.

Munka fajták

- Önmaga komfortérzetét segítő munkák
- A másokért végzett munkák

A nevelés tartalma

- Önkiszolgálás.
- A gyermek saját személyével kapcsolatos munkák (testápolás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása).
- Naposság.
- A csoport érdekében végzett munkák.
- Alkalomszerű munkák:
 - önként vállalt feladatok
 - csoportszoba, udvar rendezése
 - segítség kisebb társaiknak
 - óvodai környezet díszítése, szépítése
 - játékok karbantartásában segítség a felnőtteknek
- A természeti környezet gondozása:
 - virágok ültetése, ápolása
 - udvaron levélsöprés
 - madáretetés
 - termések, termények gyűjtése
 - akvárium gondozása, stb.

A megvalósítás folyamata, formái

- Biztosítanunk kell nyugodt és kiegyensúlyozott légkört és megfelelő időt a munkához.
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Ismernünk kell a gyermek önkiszolgálási, önellátási szintjét.

- A munkához való viszonyban mutassunk példát (igényesség, pontosság, szervezethezesség) a gyerekeknek, szülőknek.
- Feladatunk a munkajellegű helyzetek kialakítása, céltudatos irányítása, ismeretek nyújtása, gyakorlási lehetőségek biztosítása annak érdekében, hogy a gyermek minél többször át tudja élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.
- Értékelésünkben törekszünk a pozitív megerősítésre, biztatásra, dicsőre, sikerélmény biztosítására.
- Megbízaskor, feladatadáskor figyelembe kell venni a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírást.
- Tudatosan építünk a gyermeki önkéntesség, nyitottság, megismerési vágy, aktivitás, érdeklődés kiaknázására.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Örömmel segítenek társaiknak, a kisebbeknek.
- Szeretnek közösen dolgozni és képesek az együttes munkavégzésre.
- Szívesen, önként vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Az önkiszolgálás feladatait (testápolás, étkezés, öltözködés) önállóan szükségyszerűen elvégzik.
- A tevékenységre fordított idő, fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- Önállóságra, pontosságra törekszenek a munkatevékenység elvégzésekor.
- Felismerik a munka szükségességét.
- Biztonsággal használják a munkaeszközöket, képesek saját testi épségük megővésére.
- Pontosan megértik mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- Szívesen gondozzák, ápolják, óvják a növényeket, állatokat környezetükben.
- Szívesen készítenek ajándékot, meglepetést szüleiknek, társaiknak.
- Képesek a vállalt munka szervezésére, végzésére, befejezésére.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik a helyes önértékelésük, önbizalmuk.

- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemezze.

Funkcionális eszközök

Csoportszobai és udvari eszközök: seprűk, lapátok, vödörök, gereblyék, öntözőkanna, portörölők, barkácsolás eszközei

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás az óvodáskorban általában még nem szándékos és tudatos tevékenységet jelent. Belső szükséglet, és a kíváncsiságból fakad. Jellemzője, hogy utánzásos, spontán tevékenység, mely által a világot felfedezni, önmagát megismerni, és a közösségbe belenőni vágyó gyerek érzelmi megközelítésű, saját élményeken alapuló tapasztalatok által, valóban aktív és alakító tagja lehessen az őt körülvevő világnak.

A tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Célunk:

- Az alap és kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- A személyiség tudatos fejlesztése a gyermek önkéntelen részvételével.

- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermek kompetenciáinak alakítása.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

Feladatunk

- Élménybe ágyazott tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása
- Kíváncsiság, érdeklődés - tevékenységi vágy kielégítése
- A gyermek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Utánzásos minta és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel szokások alakítása.
- A gyermeki kérdésekre, spontán, játékos helyzetekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Megismerő-képességek fejlesztése, a meglévő ismeretek felhasználásával.
- Örömteliség biztosítása.
- Kreatív megoldások értékelése.
- A gyermekek aktivitásának felhasználása.
- Spontán szerzett ismeretek tapasztalatok rendszerezése, bővítése.
- Egyéni fejlettségüknek megfelelően, differenciált feladatadással a sokoldalú tevékenységre késztetés.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A megvalósulás folyamata

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás formái

- Spontán, játékos tapasztalatszerzés
- Utánzás, mintakövetés
- Cselekvéses tanulás
- Gyakorlati problémamegoldás
- Gyermek érdeklődésére, kérdéseire épülő ismeretszerzés
- Óvodapedagógus által irányított tapasztalatszerzés, megfigyelés, felfedezés
- Differenciált fejlesztés

Kiindulópontnak mindig az egyéni fejlettséget tekintjük és az eltéréseket figyelembe véve, **differenciáltan tervezünk.**

A heti rendet úgy alakítjuk, hogy egy nap, egy nevelési területet emelünk ki, de a játékokban és egyéb tevékenységi formákban **minden helyzetet kihasználunk a tapasztalatszerzésre, megfigyelésre, kísérletezésre, az ismeretek komplex nyújtására.**

A gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelemmel kísérésére, fejlesztésére legalkalmasabbnak tartjuk az egyéni és mikro csoportos foglalkoztatást, **egy-egy témakör sokoldalú, folyamatos feldolgozását.**

Az óvodapedagógus által szervezett tanulási alkalmak játékidőben zajlanak korcsoporttól és tartalomtól függően **kötött és kötetlen formában.**

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, **személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.**

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Kialakul feladattudatuk, feladattartásuk.
- Ismerik saját képességeiket, értékeiket.
- Szándékos figyelmük eléri a 10-15 percet.
- Önálló megfigyeléseket végeznek, önállóak a feladatmegoldásban.

- Felfedezik az összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Kialakul a koruknak megfelelő figyelemkoncentráció.
- Gondolataikat képesek érthetően, mondatokban kifejezni.
- Elkülönítik a mese és a valóság elemeit.
- Kellő kitartással és önfegyelmel rendelkeznek.
- Legyen igényük a tanulási vágy.
- Érdeklődők, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek.

Funkcionális eszközök

A játék és egyéb tevékenységek eszközei.

VI.A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

6.1. A fejlődés nyomon követése:

A gyermekek megismerésének és fejlesztésének rendszere.

Bemenet:

Anamnézis:

Családra vonatkozó adatok.

A gyermek korai fejlődésére vonatkozó adatok.

A csecsemőkori fejlődés jellemzői.

A kisgyermekkorai fejlődés jellemzői.

A gyermek fejlettségének jelenlegi állapota.

Beilleszkedési tapasztalatok- az óvodába lépéskor vizsgált képességek rendszere. A befogadás tapasztalatainak rögzítése az Ovi szolga szoftverrel.

Folyamatkövetés, a gyermek fejlődésének nyomon követése Ovi szolga számítógépes szoftver alkalmazásával, a megfigyelendő területek:

I. Értelmi fejlettség:

1. 1 Pszichés funkciók:

- Ismeretszerzési igény (megismerés, kíváncsiság)
- Hallás
- Látás
- Érdeklődés
- Figyelem
- Emlékezet
- Gondolkodás
- Képzelet

1. 2. Anyanyelvi fejlettség:

1. 2. 1. A beszéd tartalma, technikája:

- Beszédészlelés
- Beszédértés
- Beszédfegyelem
- Szókincs
- Beszélő kedv

1. 2. 2. Beszédhiba, beszédzavarok

1. 2. 3. Nonverbális kommunikáció

II. Testi fejlettség:

2. 1. Fizikai jellemzők:

- Gyorsaság
- Erőnlét
- Teherbírás
- Állóképesség
- Ügyesség
- Edzettség

2. 2. Mozgásfejlettség:

- Nagymozgások
- Finommotorika

2. 3. Mozgáskoordináció

2. 4. Tájékozódás testen, térben, síkban

III. Szociális fejlettség:

3. 1. Perszonalitás (ÉN)

- Jellemfejlődés
- Pozitív énkép
- Érzelmek
- Önállóság
- Motiváltság az iskolára

3.2. Kudarctűrő képesség

3.3. Szociális képesség:

- Kapcsolatteremtő képesség
- Együttműködő képesség
- Feladattudat, feladattűrés, szabálytudat

Kimenet:

Iskolakészültség megállapítása

Elemzés, értékelés

6.2. Iskolaérettség

Az iskolaérettséget várhatóan hat- hét éves korában éri el a gyermek, belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás és az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az érettség alábbi feltételeinek együttes megléte szükséges

- testi
- lelki
- szociális

6.2.1. Testi érettség

- Testsémája kialakult.
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Testsémája kialakult.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

6.2.2. *Lelki érettség*

Óvodáskor végére, a világ újdonságaira nyitott, érdeklődő gyermek **megismerési folyamataira** jellemző:

- Aktívan és örömmel vesz részt a tevékenységekben.
- Érzékszervei tovább fejlődnek, észlelése differenciáltabbá válik.
- Téri tájékozódó képessége megnő.
- Szándékos figyelme, emlékezete kialakul, a felidézés szerepe megnő a korszak végére.
- Megjelennek a fogalmi gondolkodás elemei, képes ismeretek rendszerezésére, következtetések levonására.
- Rendelkezik problémafelismerő és problémamegoldó képességgel. Probléma-érzékeny, megoldásaiban a pontosságra törekszik.

Az egészséges gyermek **kommunikációjára** óvodáskor végén:

- a folyamatosság és érthetőség jellemző:
- Gondolatait, érzelmeit képes mások számára érthető formában kifejezni.
- Tiszta kiejtéssel, természetes hanghordozással, ritmust érzékelve tud beszélni, mondókázni.
- Gazdag szókinccsel rendelkezik.
- Figyelmesen végighallgatja óvónőjét és társait.

Elemi ismeretei vannak önmagáról és környezetéről:

- Ismeri születési helyét, idejét.
- Megkülönbözteti az évszakokat, napszakokat, látja az összefüggéseket - elemi ítéleteket, következtetéseket tud levonni.
- Ismeri a környezetében lévő intézményeket, épületeket, esztétikai alkotásokat.
- Ismeri az alapvető gyűjtőfogalmakat és alkotó elemeiket - évszakok, közlekedési eszközök, állatok, növények stb.
- Ismeri a környezet megóvásának és állatok védelmének alapvető szabályait.
- Ismeri az alapszíneket és azok árnyalatait.
- Gyakorlott a gyalogos közlekedés szabályainak betartásában. Ismeri a közlekedési eszközöket.
- Felismeri az összefüggéseket az időjárás és az öltözködés között.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak. Tud tízes számkörben hasonlítani mennyiség, forma, szín, nagyság szerint. Tízes számkörben kialakult számfogalommal rendelkezik.

- Megfelelően használja az irányokat síkban és térben.

6.2.3.A szociális érettség

Képesé válik önmaga elfogadásán kívül mások elfogadására is:

A pedagógus és a gyermektársakkal való együttműködés képessége kialakulóban van nagycsoport végére.

- Kialakul a kapcsolattartás képessége.
- Képesé válik szükségleteit késleltetni.
- Szabálytudata van, alkalmazkodik mások által felállított szabályokhoz.
- Feladattudata és feladattartása van, kitartó tevékenység végzésére képes.
- Önfegyelme megfelelő.
- Önérvényesítése társas kapcsolataiban megfelelő módon történik, kialakulnak személyes kompetenciái.

Nevelési programunknak a bevezetőben megfogalmazott célja a gyermek harmonikus fejlődésének, személyisége kibontakoztatásának elősegítése, testi-szociális- és értelmi képességeinek életkor specifikus alakítása, fejlesztése.

A célok eléréséhez szükséges a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése, elemzése, a részterületeken belüli hiányosságok, zavarok feltárása és a korrigáló pedagógiai ráhatások megtervezése.

Ehhez az óvodapedagógusnak minden gyermeket egyénileg kell ismernie: képességei erős és gyenge pontjait, adottságait, családi hátterét, eddigi élettörténetét, érdeklődési körét, élményvilágát, fejlődési ütemét.

A nyomon követés regisztrálását, - amelyet az óvodapedagógusok a gyermek óvodába kerülésétől az elhagyásáig vezetnek- a 2009 /2010-es nevelési évtől kezdődően az OVI-SZOLGA számítógépes szoftver segítségével végezzük. Minden gyermek fejlődését félévente értékeljük ennek a programnak a segítségével, hogy az érési folyamathoz igazított támasznyújtás módozatait, eljárásait megtervezhessük.

VII. SPECIÁLIS FELADATAINK

7.1. Óvodakezdés előtti szakasz

Az óvodába lépés a gyermek számára új szociális térbe jutást jelent. Az óvoda kiscsoportja a gyermek-pedagógus kapcsolat szempontjából meghatározó jelentőségű, hiszen több év együttműködését alapozza meg. Az ismerkedésnek, a megismerésnek nagy fontosságot tulajdonítunk, és sokféle megközelítésben valósítunk meg.

Az óvodába lépés előkészítő időszakában a pedagógus pár készül a körültekintő gyermekfogadásra, információt gyűjt leendő óvodásáról, családi környezetéről.

Az óvodai szakaszban a pedagógus- gyermek kapcsolat alapja az együttlét. Az együttműködés közös tevékenységekre, élményekre épülve valósul meg. Előtérbe kerül a gyermekek egyéni társas szükségleteinek a megismerése, a társas viselkedésük feltérképezése. A gyermekek pozitív viselkedése megerősítő pedagógiai visszajelzés a fejlesztés alapja.

Az intézmény és a szülői ház kapcsolatrendszere

A nevelésének elsődleges és legfontosabb közege a család. Figyelembe veszik a különböző kultúrával, világnézettel, hagyományokkal rendelkező családok életét. Az együttműködés a kölcsönös tisztelet, a diszkréció, a kölcsönös megbecsülés és a tolerancia elvén valósul meg.

7.2. Szociálisan hátrányban lévők differenciált fejlesztése

Célunk

Biztosítani minden gyermek számára, hogy képességei, és lehetőségei maximumára juthasson. A szociális hátrányokkal, magatartási- és beilleszkedési nehézségekkel küszködő gyermekekkel való kiemelt törődés.

Feladatunk

- Elfogadó, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése.
- Szociokulturális háttér felderítése.
- Együttműködő kapcsolat a családdal.
- Differenciált képességfejlesztés.
- Prevenció, korrekció, kompenzáció, egyénre szabott fejlesztés.
- Szakszolgálatok segítségének igénybevétele.
- Mentálhigiénés előadások, foglalkozások szervezése.
- Esélyegyenlőség biztosítása.

A megvalósítás tartalma, folyamata

- Környezettanulmány, családlátogatás.
- Szülőkkel a partneri viszony kialakítása, fenntartása.
- A gyermek megismerése, képességeinek felmérése.
- Egyéni, differenciált fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel.
 - családsegítő intézményekkel
 - pedagógiai szakszolgálatokkal
 - az iskolai mentálhigiénés csoporttal

A fejlesztés irányának tudatos megvalósításában, a megismerésre való törekvésben, a lehetőségek felismerésében, megválasztásában látjuk. Hangsúlyt a korai felismerésre helyezünk. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül történhet.

A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítanunk, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

A fejlődés várható eredménye

- A hátrányos helyzetű gyermek a szokások, szabályok, normák elsajátításával beilleszkedik a közösségbe.
- Értelmi, érzelmi, mentális és szociális érettsége korosztályának megfelelő.

7.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Célunk

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelésének, a közösségbe való beilleszkedésének az elősegítése a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

A tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése és megelőzése.

96

Feladataink

- A gyermekek fejlesztésének megvalósítása a számukra megfelelő területeken, úgy, hogy a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben: türelem, empátia, megértés, figyelmesség, segítőkészség alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- Az óvodapedagógus tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű a gyermekek számára.
- Lemaradás, vagy tartós stagnálás esetén, vissza kell térni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonsággal mozog, és fokozatosan terhelve, fejlesztve kell őt eljuttatni a következő szintre.
- Az egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs tevékenység, team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban történő megvalósítása, a gyermekek igényeitől függő eljárások alkalmazása.
- A szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről.
- Félévente felmérés, értékelés a gyermek fejlődési üteméről
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel.

A megvalósítás folyamata

- Az eredményes nevelőmunka érdekében az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet megteremtése. Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai, és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására.
- A komplex kivizsgálás eredményeinek figyelembevétele, a diagnózisra épülő fejlesztés megkezdéséhez
- Együttműködés a szakemberekkel, iránymutatásaik, javaslataik beépítése a pedagógiai folyamatokba.
- Egyéni fejlesztési terv készítése, egy-egy nevelési helyzet problémamegoldásához alternatívák keresése.
- Alkalmazkodás az eltérő képességekhez, eltérő viselkedéshez.
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek egyes területen kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Speciális módszerek, módszerkombinációk technikák megválasztása és alkalmazása. Egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás megvalósulásához.
- Együttműködés a gyermek családjával
- A sajátos nevelésű gyermekek fejlesztésének dokumentumai:
- A tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság szakvéleménye.
- Óvodapedagógus feljegyzései.
- Egyéni fejlődési napló, fejlesztési tervek.

A fejlődés várható eredménye

- A taníthatóságot megalapozó szociális készségek elsajátítása.
- A részképesség-, és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A pedagógus segítségének elfogadása, örömmel és aktívan részt vesz a játékos foglalkozáson.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A csoport életének elemi szabályainak, szokásainak elsajátítása.
- Egyszerű szociális rutinok megtanulása.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.
- Tanköteles korára kialakulnak a tanuláshoz szükséges részképességek.

Pedagógiai programunk kiegészítéseként és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. Támogatjuk a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Együttműködési megállapodás alapján. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,

- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

7.3.1. A beszéd fogyatékos gyermekek integrálása:

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében
- a beszédértés és észlelés nehézségében,
- kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
- a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszéd szervi működés gyengeségében,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú

tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók,
- valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése,
- speciális eszközök és módszerek alkalmazásával
- egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

7.3.2. Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek integrálása

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodások korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

7.3.3. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek integrálása

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású - az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő - részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárási okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a

sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.
- Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex - gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi - szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

7.4. Tehetséggondozás

Célunk

A kiemelkedő képességű gyermekek esetében változatos tevékenységek során, tág cselekvési szabadság biztosításával a gyermek adottságainak, képességeinek differenciált erősítése.

Feladataink

- A tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése, kibontakozásának támogatása.
- A kiemelkedő képességeinek továbbfejlődésben való segítése..
- Lehetőségek, inger gazdag környezet biztosítása, speciális szükségleteinek kielégítése.

- Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása.
- A kreativitást gátló tényezők kiküszöbölése.
- Szükség esetén szakember bevonása.
- Együttnevelés, együttgondolkodás a családdal.

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulásai

Intellektuális képességekben: pl. szóincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása.

Speciális képességekben: zenei, ábrázoló, matematikai stb.

Viselkedési jegyekben: intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység.

Megvalósítás folyamata

Egyéni és mikro csoportos formában a gyermek kiemelkedő képességének fejlesztése.

Óvodánkban a zene, az ábrázolás, a mozgás területén kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztését tudjuk felvállalni.

Egyéb területen tehetséges gyerekeinket megfelelő szakemberhez irányítjuk.

A fejlődés várható eredménye

A tehetséges gyermekek megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

A gyermek igényli kiemelkedő képességének fejlesztését.

Belső motivációja a fejlődés.

7.5. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki, nem magyar állampolgár, valamilyen ok miatt tartózkodik Magyarországon.

Alapelvek

- Azonos elvek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az egyéni bánásmód elvének érvényesítése.

- Értékességüket egyediségükben, individualitásukban keressük.

Feladatunk

- Felkészülés a gyermek fogadására.
- Empátiás fogadás, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése.
- A magyar nyelv elsajátításának segítése.

Fejlődés várható eredménye

- Szívesen jár óvodába.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival,
- Keresi a csoporttársak társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, rövid mondatokat képes magyarul kimondani.

7.6. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Célunk

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Hátrányosan, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- Differenciált nevelés, fejlesztés.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

Prevenációs feladatok

- A család alkalmasságának erősítése, támogatása annak érdekében, hogy feladatait kielégítően láthassa el.
- A gyermek személyiségének funkcionális és strukturális fejlesztése.
- A gyermek és szülő igényeinek, személyiségi jogainak tiszteletben tartása.
- Megfelelő gondoskodás biztosítása, amely magában foglalja a gondozást, ellátást, nevelést és az érdekvédelmet.

Korrekción feladatok

- A hátránnyal küzdő illetve veszélyeztetett gyermekek felkutatása, csoportlátogatás, információgyűjtés.
- Nyilvántartásba vétel, dokumentáció elkészítése.
- Differenciált, egyénre szabott eljárások kidolgozása a felzárkóztatás megtervezése, folyamatos végrehajtása, ellenőrzése, dokumentálása.
- A gyermek integrációjának és esélyegyenlőségének elősegítése.
- Szükség esetén külső szakember segítségének igénybe vétele.
- Folyamatos együttműködés a gyermekvédelemben érdekelt szervezetekkel és szervezetekkel.
- A gyermek érdekeinek képviselése külső szervek és hatóság előtt.

Az óvodavezető feladatai

- A gyermekvédelmi tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- Feladatok, kompetenciák kijelölése a nevelőtestületen belül.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények, rendeletek napra kész ismerete.
- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- Értkezési kedvezmények meghatározása, ezek dokumentálása.
- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.
- A gyermekvédelemmel összefüggő feladatok koordinálása, a végrehajtás ellenőrzése.
- Az eredményes prevenció és korrekció nevelőmunka feltételeinek biztosítása.
- A problémás gyermekek nyilvántartásba vétele, dokumentáció vezetése.
- Kapcsolatfelvétel az érintett családokkal.
- Egyeztetés, tényfeltárás, eszmegbeszélés alapján a legadekvátabb megoldási módok alkalmazása.

- Kapcsolatfelvétel és együttműködés külső szakemberekkel a gyermekek érdekében. (Korai Fejlesztő, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügyi Hivatal, védőnő, körzeti orvos)
- A törvényi szabályozás változásainak nyomon követése, tájékoztató a nevelőtestület felé.
- Folyamatos, szakirányú továbbképzés e témában.
- Pályázatok, alapítványok segítségének igénybe vétele - gyermekvédelmi munkához.
- Felterjesztés segélyezésre.
- Nyilvántartás vezetése.
- Félévente beszámoló készítése.

A gyermekvédelmi tevékenység tartalma

A gyermekvédelem olyan komplex prevenciós és korrekciós tevékenységrendszer, amely magában foglalja a gyermek gondozását, ellátását, testi, értelmi fejlesztését, szociális magatartásának pozitív irányú befolyásolását. Emiatt nem korlátozható bizonyos területekre.

Feladataink gyakorlati megvalósításában arra törekszünk, hogy óvodai nevelésünk egészében tapasztalható legyen a gyermekek érdekében és védelmében tett intézkedések eredményessége.

Az óvoda köteles együttműködni:

- Az óvoda orvosával, védőnőjével
- A gyámügyi hivatallal
- A Gyermekjóléti Szolgálattal
- Civil szervezetekkel

Sikerkritérium

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- A szülők bátran kérnek segítséget, támogatást.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

7.6.1. Óvó-védő előírások

Célja

A gyermekbalesetek megelőzése, kockázati tényezők minimálisra csökkentése.
A gyermekek biztonságának, egészségük megőrzésének, testi épségüknek a védelme.

Feladatunk

- Egészséges, biztonságos, balesetmentes környezet kialakítása.
- A gyermek életkorának megfelelő balesetvédelmi intézkedések megfogalmazása, rögzítése csoportnaplóban.
- Folyamatos tájékoztatás a gyerekek felé az aktuális helyzetnek megfelelően.
- A megfogalmazottak következetes betartása és betarttatása.
- A gyermekek életkorának megfelelő szabályok, szokások betartása

106

7.7. Ünnepek, hagyományok

Célunk

Ünnepeink emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségekben, mint belső tartalmukban.

A nevelőmunka hatékonyságának növelése.

Feladatunk

- Felszabadult együttlét biztosítása
- Hagyományok ápolása, értékeinek megőrzése, továbbadása
- Az ünnepek méltó megszervezése
- Közös élménynyújtás, készülődés az ünnepekre
- Érzelmi feltöltődés biztosítása

A megvalósulás folyamata, tartalma

Óvodai élet hagyományos ünnepei:

Óvodán belüli ünnepek	Mikulás
(betekintési lehetőséggel)	Március 15.
	Húsvét
	Jeles napok

Nyílt ünnepek a szülők részvételével:

- Márton nap,
- Karácsony,
- Farsang
- Anyák napja, Apák napja,
- Nyár ünnep, évváró - nagyok búcsúztatója

Hagyományos események

- Sportol a család
- A természet napjai
- Karácsonyváró
- Húsvétváró
- Születésnapok, névnapok megünneplése
- Kirándulások
- Ügyességi vetélkedők
- Színházlátogatás

7.8. Óvodánk szolgáltatásai

Célunk

Az óvodai élet foglalkozásain túl, (anyanyelvi, irodalmi nevelés, mese, vers; mozgás- testnevelés foglalkozás; ének-zene, énekes játék, gyermektánc; környezet megismerésére nevelés, matematikai tapasztalatok szerzése mellett) ezeket a tevékenységterületeket kiegészítve több lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára. Ezek nem jelentenek külön foglalkozásokat, hanem a tevékenységterületek tartalmát gazdagítjuk különböző módszerekkel és eszközökkel, lehetőséget biztosítva a tehetséggondozásra.

Feladatunk

A foglalkozások zökkenőmentes megszervezése az óvodapedagógusok speciális ismereteinek szaktudásának továbbadása.

Művészetterápia, Veronika zeneterápia, zeneovi, valamint differenciált mozgásfejlesztés és a gyermekjoga módszertani sokféleségének bépítése a pedagógiai programunkba.

Tudatosan ügyelünk arra, hogy ne engedjük annak a szülői nyomásnak, hogy a gyermekek értelmi fejlesztésének igénye a szabad, összefüggő játékidő

rovására menjen, és olyan tartalmakban nyilvánuljon meg, ami az életkori sajátosságoktól idegen.

Nevelési időn belül:

- keresztény nevelés
- zenevi
- Veronika zeneprojekt
- Művészetterápia
- jóga

Szülői igény és térítés ellenében:

- német nyelvvel való ismerkedés

VIII. Záradék

A Mesepalota Óvodaszéke képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. Az óvodaszék _____ ülésén megtárgyalta, a pedagógiai program módosítási javaslatát elfogadja.

Az óvodaszék elnöke

A Mesepalota Óvoda nevelőtestületének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk, az óvodaszék véleményének kikérése után a nevelőtestület _____ ülésén megtárgyalta, a pedagógiai program módosítási javaslatát elfogadja.

A nevelőtestület képviselőjében Darvas Krisztina

A Mesepalota Óvoda intézményvezetőjeként a PP módosítását jóváhagyom.

Pécs,

Feulené Rajcsik Nóra intézményvezető

Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje: 2015.szeptember elsejétől visszavonásig **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai: törvényi változások**

A nevelési program nyilvánossága

Intézmény honlapján

Óvodavezető irodájában

A szülők részére a csoportban.

